

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. — Inzerati do 80 petih vrst do Din 2, do 100 vrst do Din 2.50, od 100 do 300 vrst do Din 3, večji inzerati petih vrst do Din 4.— Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za tuzemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 63; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Angleška ofenziva v Egiptu

Poveljstvo angleške vojske na Bliznjem vzhodu poroča o uspešnih operacijah v Zapadni puščavi — Tesno sodelovanje letalstva z armado

Kairo, 10. dec. s. (Reuter). Vrhovni poveljnik angleške vojske na Bliznjem vzhodu general Wawell je včeraj sprejel vojaške poročevalce angleških, egiptskih in inozemskih listov ter jim je sporočil, da so angleške čete v Zapadni puščavi v Egiptu včeraj zjutraj prešle v napad proti italijanskim postojankam.

Pozneje je bil izdan redni dnevni komunikate poveljstva angleške vojske na Bliznjem vzhodu,

ki je javil, da so v Zapadni puščavi prednji oddelki angleške vojske na široki fronti v boju s sovražnikom ter da je bilo v boju južno od Sidi Barranija ujetih 500 italijanskih vojakov.

Zvečer je izšlo poveljstvo angleške vojske na Bliznjem vzhodu še

posebni komunikate,

ki pravi: Operacije v Zapadni puščavi se zadovoljivo razvijajo. 500 nadaljnjih ujetnikov je bilo zajetih samo v enem sektorju, več drugih sovražnih vojakov pa je obkoljenih. Poveljujoči general enega izmed sovražnih oddelkov je v boju padel, njegov namestnik pa je bil ujet.

Reuterjev dopisnik izve o dosedanjem poteku bojev

naslednje podrobnosti.

Boji se vrše na vrhu obalne vzpetine nekako 25 do 35 km južno od Sidi Barranija, kjer so prve postojanke italijanske vojske, ki obstajajo med drugim iz šest utrjenih taborišč.

Pokret angleške vojske se je dejansko pričel že v soboto zvečer. Tedaj so se oddelki pehote v sodelovanju z mehaniziranimi enotami pomaknili pod zaščito teme v 13 km široko ozemlje brez gospodarja, ki je doslej ločilo oba vojna tabora. V največji tajnosti so se angleške čete v »zemlji brez gospodarja« namestile v dobro skrite postojanke ter so ostale tam do nedelje zvečer. Vse preko nedelje jih italijanska izvidniška letala niso odkrila.

V noči od nedelje na ponedeljek so se Angleži nato povsem tiho še nadalje približali italijanskim postojankam, tako da so bili končno od njih oddaljeni samo še za streljaj. Zgodaj v ponedeljek zjutraj se je nato pričel napad. Po borbi, ki je trajala eno ali dve uri, je bilo eno izmed italijanskih utrjenih taborišč v napadu zavzeto. Operacije se po zadnjih poročilih še nadaljujejo. Angleško vojsko uspešno podpirata tudi letalstvo in vojna mornarica.

O sodelovanju angleškega letalstva v včerajšnjih operacijah je bil izdan snodi naslednji

posebni komunikate poveljstva angleškega letalstva na Bliznjem vzhodu.

V tesnem sodelovanju z armado je angleško vojni letalstvo ves dan napadalo sovražnika. Z neprestanim bombardiranjem in obstreljevanjem s strojnimi in bombaškimi strelji je bila povzročena velika škoda na motoriziranih vozilih. Angleška letala so izvedla tudi več uspešnih izvidniških poletov nad položaji napredujoče angleške vojske. Dve italijanski lovski letali sta bili sestreljeni. Angleški bombniki so bombardirali Sidi Barran, Bardio in Soltum.

Kairo, 10. dec. s. (Reuter). Včerajšnji redni komunikate poveljstva angleškega letalstva na Bliznjem vzhodu je javil, da so angleški bombniki v nedeljo napadli italijanske letališče v Adenu in Benini v Libiji. Pozneje je bilo sporočeno, da je bilo samo na letališče v Benini vrženih 20 ton bomb. Povzročeni so bili veliki požari in eksplozije. Po poročilih angleških pilotov je bilo ob koncu napada celo letališče v plamenu.

Ti napadi so bili očitno uvod v začetek angleških operacij pred Sidi Barranijem.

Angleški komentar

London, 10. dec. s. (Reuter). Poluradni angleški komentar k obnovitvi bojev v Zapadni puščavi v Egiptu pravi, da je angleška vojska prešla v napad v najugodnejšem trenutku, ko beležijo Grki v Albaniji uspehe proti italijanski vojski in so v teku spremembe na vodilnih mestih italijanske vojske. Maršal Graziani, pravi dalje komentar, je zamudil najugodnejšo priliko, da bi bil napadel Angleže v Egiptu, ko so bili v najtežjem položaju, namreč tik po zlomu Francije. Od tedaj dalje pa je bila angleška vojska z dovolom novega vojaštva iz Anglije in dominionov ter z novimi pošiljkami materiala znatno ojačena.

Podzemna skladišča

Kairo, 10. dec. s. Reuterjev vojni poročevalec javlja, da ima angleška vojska v Zapadni puščavi vse svoje zaloge bomb, granat in municije spravljene v posebnih podzemskih skladiščih, ki leže najmanj 35 m pod površino zemlje. Ta skladišča so urejena z lastno električno centralo in imajo svojo posebno električno železnico. Skladišča so skoraj povsem varna pred sovražnimi letalskimi napadi. Za vsak primer pa

so opremljena še s posebnimi gasilskimi pripravami.

Važne spremembe na vodilnih mestih angleške vojske

London, 10. dec. s. (Reuter). General Martelli je imenovan za poveljnika novosnovane angleške oklopne armade. General Martelli je bil že od nekdaj znan kot eden največjih strokovnjakov za oklopne enote. Že v svetovni vojni je služil v oddelku tankov v Franciji. Prav on sam je iznajditelj enoslednega tanka. Pozneje je bil šef oddelka za oklopne enote v vojnem ministrstvu.

Imenovanje generala Martella je v zvezi s pospešeno mehanizacijo angleške vojske. Pri organizaciji nove oklopne armade so bila uporabljena vsa načela, ki se jih je v dosednjih bojih z uspehom poslužila nemška vojska.

Za novega poveljnika kopne vojske v Južni Angliji je imenovan general Aleksander, ki je poveljeval angleški vojski v drugi fazi umika iz Dunkerquea. Imenovanje generala Aleksandra je tem večje važnosti, ker bi v primeri poskusa nemške invazije brez dvoma prišlo do glavnih bojev v južni Angliji.

Grška ofenzivna akcija

Grško vojno poročilo: Uspešno nadaljevanje bojev, novo napredovanje — Grške čete na pol pota od Santi Quarante do Himare

Atene, 10. dec. s. (Atenska tel. ag.). Grški generalni štab je objavil ponoči naslednje 44. vojno poročilo:

Boji so se ves dan uspešno nadaljevali in so grške čete zopet napredovale.

Atene, 10. dec. i. (Reuter) Fronta v Albaniji je sedaj dolga 120 milj. V območju fronte je mnogo visokih hribov od 1600 do 2000 m. Vsega skupaj so zdaj Grki zasedli okrog 3500 kvadratnih milj.

Ameriška poročila

Atene, 10. dec. s. (Ass. Press) Čeravno današnji grški komunikate govori samo na splošno o novem grškem napredovanju, se je vendar izvedelo, da se poročilo v glavnem nanaša na nove grške uspehe severno-zapadno od Argirokastro. Tu so Grki po dolini reke Drinos prodrli dalje v smeri proti Himari, kamor se v glavnem umika italijanska vojska izpred Argirokastro. Istočasno prodirajo drugi grški oddelki ob obali od Santi Quarante proti Himari. Doslej so prispele grške čete do točke, ki leži nekako pol pota med obema mestoma. V grških vojaških krogih pričakujejo, da bodo Italijani pred Himaro nujno znova odločen odpor. V splošnem je položaj kolega desnega krila italijanske vojske v zapadni Albaniji v bližini obale zelo težaven in se doslej Italijanom še nikjer ni posrečilo Grkov v tem delu fronte ustaviti.

V severovzhodnem delu bojišča so operacije nekoliko zastale. Doloma je vzrok slabo vreme. Italijani pa so tudi izkoristili premor ter so se na gorskih grebenih nad dolino reke Skumbe zakopali v strelske jame. Po mnenju ameriških novinarjev bodo morali Grki jurisati te postojanke, če jih bodo hoteli zavzeti. Na drugi strani pa so grški položaji tudi na tem delu fronte tako močni, da z uspešnim italijanskim protinapadom zaenkrat skoraj ni računati.

Z naše meje

Ohrid, 10. dec. e. Odkar se je severna grško-italijanska fronta pomaknila od obale Ohridskega jezera, je bila prejšnja noč prva, ki je potekla v popolni tišini. Niti en strel se ni slišal vso noč na nobenem delu fronte. To tišino je prekinilo včeraj zjutraj streljanje težkega topništva ki se je pričelo ob 7. Streljanje je prihajalo od Podgradca. Dasi je bilo vreme oblačno, ni bilo megle in se je ves teren dobro videl. V začetku je bilo streljanje redkeje, nato pa se je razvijalo v vedno bolj srdit dvo-boj, ki je trajal z nezmanjšano silo do 11. Leg'a je gosta megla in pričelo je deževati. Zdaj pa zdaj so strelji težkega topništva prekinjali tišino.

Kraljeva zahvala

Atene, 10. dec. s. (Atenska tel. ag.) Kralj Jurij je poslal grški vojski, ki je zavzela Argirokastro, posebno zahvalno brzojavko in čestitke.

Junaški deček

Atene, 10. dec. e. (Reuter) Včeraj je prišel na odmor v Atene 13letni Taso Saralam-popoulos, ki je skrivaj pobegnil na fronto in tam odkril tajno sovražno radijsko postajo. Predsednik vlade general Metaxas je sprejel mladega junaka, ga objel, mu čestil in mu dal posebno dovoljenje, da se spet lahko vrne na fronto.

Badoglio pri Mussoliniju

New York, 10. dec. s. (Ass. Press) Po poročilih iz Rima je včeraj ministri predsednik Mussolini sprejel bivšega šefa generalnega štaba italijanske vojske maršala Badoglija. Po uradnih informacijah je potekel razgovor med ducejem in maršalom prisrčno. Maršal Badoglio je poročal Mussoliniju o vojaškem položaju v Albaniji. Nepotrjene vesti pravijo, da bo mogoče ministri predsednik Mussolini sam odpotovati na inspekcijsko potovanje v Albanijo.

Potek vojne se ne bo zavlekel

Rim, 10. dec. AA. (DNB) V zvezi s tendenci komentarji v tujini, zlasti pa v

sovražnih državah in v anglofilskih nevturalnih krogih ob spremembah v italijanskem vrhovnem poveljstvu izjavljajo italijanski pristojni krogi, da ta manever samo še povečava voljo italijanskega naroda za zmago in absolutno zaupanje v duceja in v poveljnika italijanskih vojnih sil.

V nasprotju z novicami v tujih krogih, češ da se bo zaradi sprememb v vrhovnem poveljstvu zavlekel potek vojne, se izjavlja, da bi se ta sprememba lahko vzela za razlog pospetive, če je sploh še potrebno italijanskim vojnim silam dajati hitrejši in učinkovitejši ritem.

Italijanski narod je strjen v vrstah in pripravljen na ducejeva povelja. Italijanski narod s polnim zaupanjem gleda na svoje vojne sile in na njene poveljce. V tej gonji vidi še en razlog več za to, da okrepi svoje napore in svojo disciplino ter voljo za uresničitev ducejevega navodila, ki je zmeraj isto: zmagati.

Odnosaji z Madžarsko

V Budimpešti: Prijateljstvo z Jugoslavijo je politična stvarnost — V Berlinu: Zbližanje med Jugoslavijo in Madžarsko je zaželeno

Beograd, 10. dec. e. Madžarski zunanji minister grof Csaky prispe na povabilo kraljevske vlade 11. t. m. v Beograd na službeni obisk. Grof Csaky bo ostal v Beogradu dva dni.

Budimpešta, 10. dec. e. Zunanji minister grof Stefan Csaky prispe jutri v sredo v Beograd. V njegovem spremstvu bodo načelnik kabineta Eugen Geizdi, šef političnega oddelka madžarskega zunanjega ministrstva Tybor Baterdi, šef odseka za mednarodne pogodbe Paul Sebastian, šef odseka za tisk v zunanjem ministrstvu Ulrich Ulain Revicki in ministrov osebni tajnik Ujpeperi.

Vseh 14 budimpeštanskih dnevnikov objavlja obširne članke, v katerih razpravljajo o madžarsko-jugoslovenskem prijateljstvu. Listi poudarjajo, da se Madžari in Jugoslovani niso nikdar sovražili, tudi ne v časih, ko so z orožjem v roki stali drug proti drugemu. Danes pa v najširših slojih madžarskega naroda prihaja do polnega izraza topla, iskreno in tesno prijateljstvo do jugoslovenskega naroda, kakor se to še ni nikdar pojavilo v teku preteklih stoletij med obema narodoma. Prijateljstvo med Jugoslavijo in Madžarsko je eno najpopularnejših vprašanj in političnih reakcij v Madžarski. To prijateljstvo je danes politična stvarnost, ki omogoča izgradnjo miru in jugovzhodni Evropi.

Nemčija in Balkan

Berlin, 10. dec. e. Govor predsednika jugoslovenske vlade Dragiša Cvetkovića, ki ga je imel pred občinskimi odbori v Beogradu, je bil v Berlinu sprejet z zadovoljstvom. Obisk grofa Csakyja je bil v Berlinu prav tako sprejet z očitnim zadovoljstvom.

Zbližanje med Madžarsko in Jugoslavijo, pravijo v Berlinu, je zelo zaželeno. Nemčija želi, imajo države jugovzhodne Evrope

rope stabilno notranjo situacijo in da uredi medsebojne vzajemne odnose z restitucijo vseh vprašanj, ki so se doslej smatrala za sporna. To žele v Berlinu bolj z ozirom na zadnje dogodke v Rumuniji prav tako pa tudi glede dogodkov v zvezi z grško-italijanskim spopadom.

Glede Grčije se ne more ugotoviti nobene spremembe v stališču Nemčije do države, ki je v sporu z njenim osovinskim partnerjem. Na vsa vprašanja, ki so jila v zadnjih dneh tujih novinarji postavili v Wilhelmstrasse, se je odgovorilo, da se odnosi med Nemčijo in Grčijo niso v nobenem pogledu spremenili. Diplomatski zastopniki obeh držav so še na svojih mestih in redno opravljajo svojo dolžnost.

Letalska vojna med Nemčijo in Anglijo

London, 10. dec. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo javlja:

Preteklo noč so izvedli angleški bombniki zopet več napadov na razne objekte v sovražnem ozemlju. Eden glavnih napadov je veljal oporišču sovražnih podmornic v Lorientu.

London, 10. dec. s. (Reuter). Letalsko in notranje ministrstvo javljata v svojem današnjem jutranjem poročilu.

Edina sovražna letalska aktivnost nad Anglijo je obstojala preteklo noč v enem samem izvidniškem poletu nemških letal nad južno obalo. Ta polet je bil izveden davi v zgodnjih urah.

Potrjeno je, da je bilo včeraj nad Severnim morjem sestreljeno eno nemško bombno letalo.

V Londonu vso preteklo noč sploh ni bil dan letalski alarm.

Med Sofijo in Ankaro

je prišlo do diplomatskih pogajanj za medsebojno pomirjenje — Rusija ne nasprotuje zližanju med Bolgarijo in Turčijo

Sofija, 10. dec. e. (Europa Press). Kralj Boris je sprejel včeraj v avdienco bolgarskega poslanika v Ankari Savo Kirova.

Kakor se v političnih krogih v Sofiji govori, je prišlo po iniciativi turške vlade do konkretnih pogajanj med Sofijo in Ankaro. Po dobljenih obvestilih je Turčija predlagala v Sofiji, da se čete, koncentrirane na bolgarsko grški meji, spet umaknejo. Ti stiki so se pričeli že tedaj, ko je turška vlada izjavila v Sofiji, da proglasitev obsednega stanja v sedmih turških okrožjih okrog Jedrena ni naperjena proti Bolgariji.

Pravijo, da se je s turške strani tudi izrazila želja za pojačanje trgovinskih odnosov med obema državama.

Na pripombe bolgarskega tiska, da turški listi sovražno pišejo o Bolgariji, je turška vlada, kakor pravijo, predlagala sklenitev premirja v tisku. V sofijskih krogih celo govore o možnosti sklenitve novinarske konvencije med obema državama. Vsi ti predlogi se sedaj razpravljajo v Sofiji s poslanikom Kirovim.

Iz uradnih bolgarskih krogov ni nobenih obvestil o teh glasovih, toda kakor se lahko posnema po članku narodnega poslanca Sotira Janeva v listu »Dnes«, je do tega pomirjenja na jugovzhodu prišlo o priliki sporazuma med Nemčijo in Sovjetsko unijo.

Ugoden odmev v Londonu

Curli, 10. dec. i. V Londonu z veliko pozornostjo zasledujejo zunanjo politiko

Bolgarije, predvsem pa pričakujejo zblizanje s sosednimi državami. Po sem dospelih vesteh so se že pričeli razgovori za sklenitev obširnega političnega vojaškega in gospodarskega sporazuma med Turčijo in Bolgarijo.

»Times« poudarjajo, da je bila bolgarska želja glede sklenitve sporazuma s Turčijo sprejeta v Ankari zelo topla in je naletela na ugoden odmev. Prva tema razgovorov bo najbrž umik čet z obeh mej. Nadalje bo potrebna popolna pojasnitev zadržanja Bolgarije glede Trakije. V gospodarskem pogledu Turčija res Bolgariji ne more mnogo nuditi, lahko pa bi uspešno posredovala glede bolgarskega izvoza v Anglijo.

Z angleške strani zblizanje Bolgarije s Turčijo toplotno pozdravljajo ter menijo, da nevarnost novih zapletov ni več tako akutna, kakor se je nedavno mislilo. Prav tako tudi Rusija ne nasprotuje politiki zblizanja med Bolgarijo in Turčijo.

Konferenca guvernerjev v Carigradu

Carigrad, 10. dec. AA. (Stefani). V Carigradu je bila konferenca guvernerjev iz tistih turških pokrajin, v katerih je bilo proglašeno obsedno stanje. Konferenci je predsedoval general, ki je poveljnik ozemlja, na katerem je obsedno stanje. Na tej konferenci so obravnavali razne ukrepe, ki so v zvezi z obsednim stanjem.

Ameriško zanimanje za Francijo

Predsednik Roosevelt je na svojem potovanju obiskal Martinique — Zedinjene države in francoska politika

Misija Roberta Mercyja

Washington, 10. dec. s. (Reuter). Reuterjev diplomatski poročevalec izve, da bo novimenovalni svetnik ameriškega veleposlanstva v Parizu Robert Mercy, ki je pravkar na poti v Evropo, pred svojim odhodom v Pariz posetil v posebni misiji ameriške vlade generala Weyganda v Severni Afriki.

Reuter javlja, da je bil po ameriških informacijah general Weygand napačno informiran s strani vlade v Vichyju o stališču, ki ga zavzema vlada Zedinjenih držav do položaja v Evropi in zlasti do Francije. General Weygand je po ameriških informacijah nedavno sam izjavil, da je bil o ameriškem stališču netočno poučen. Mercy ima sedaj nalogo, da Weyganda informira o politiki Zedinjenih držav ter da ga zlasti opozori, da bi morala Francija žrtvovati svoje prijateljstvo z Zedinjenimi državami, če se odloči za ožje sodelovanje z Nemčijo.

Reuter javlja dalje, da ima slično misljo tudi novimenovalni ameriški veleposlanik v Vichyju, bivši guverner Portorika admiral Leche. Po Reuterjevih informacijah želi ameriška vlada, da bi Leche vplival na maršala Petaina v smislu, da bi se zmanjšal vpliv podpredsednika francoske vlade Lavalja, ki je po ameriškem mnenju, preveč naklonjen Nemčiji.

Washington, 10. dec. s. (Ass. Press). Predsednik Roosevelt je včeraj nadaljeval svoje inspekcijsko potovanje po Karibskem morju. Krizarka »Tuscaloosa« se je ustavila pred luko St. John na angleškem otoku Antigua. Roosevelt si je ogledal ozemlje, kjer bodo na otoku razmeščene nove ameriške obalne baterije in kjer bo zgrajeno letališče za ameriška patrolna letala. Nato se je odpravil Roosevelt proti angleškemu otoku Santa Lucia, ki ga danes prav tako inspicira.

Ženeva, 10. dec. AA. (DNB). Iz Vichyja poročajo, da je imel podpredsednik vlade Laval včeraj daljši razgovor z odpravnikom poslov USA, ki je nedavno dopotoval iz Amerike.

Sijajna režija, najboljši igralci in pretresljivo dejanje so odlike sijajnega Paramountovega vefilma

KINO MATICA — Tel. 22-41
Predstave ob 18., 19. in 21. uri.
BEAU GESTE (MODRA ZVEZDA)
Zastavni, junaški GARY COOPER, Ray Milland in Robert Preston
POZOR! — Ob 14.15 uri neprekinjeno zadnjikrat: »SNEGULJICA«.

Hitler je govoril

danes dopoldne nemškim oboroževalnim delavcem

Berlin, 10. decembra is. Ob 11. dopoldne je kancelar Hitler govoril nemškim delavcem v neki veliki tovarni za oboroževanje. Hitlerjev govor so prenašale vse nemške radijske postaje, nadalje tudi Nizozemska, Belgija, Norveška, Luksemburška, Francija, Italija, Slovaška in Madžarska. Točno ob 11. se je pripeljal pred zborovalno dvorano kancelar Hitler. Pričakovali so ga maršal Keitel, dr. Ley in drugi odlični predstavniki. Z njim se je pripeljal tudi propagandni minister Goebbels. Ko so množice kancelarja navdušeno pozdravljale, je stopil na jekleno tribuno dr. Goebbels, ki je na kratko napovedal kancelarjev govor in ga pozdravil z vzklikom »Sieg Heil!«

Takoj nato je povzel besedo Hitler, ki je med drugim izjavil:

Moji nemški tovariši in tovarišice, moji delavci! S mojo vso močjo, gre za zmago enega ali drugega, bje se boj dveh svetov. Hočem samo pojasniti zadevo zapadne Evrope. Preden začnem govoriti, vam pojasnim za kaj gre: Nemcev je 85 milijonov, Angležev 46 milijonov, Italijanov 45, Francozov 37 milijonov. To so številke držav, ki so v vojni. Če primerjamo življenjske pogoje teh držav, potem pridemo do naslednjih dejstev: 46 milijonov Angležev vlada in ima pod oblastjo 40 milijonov km² sveta, 37 milijonov Francozov vlada okrog 10 milijonov km², 45 milijonov Italijanov km² pol milijona km², a 85 milijonov Nemcev ima za svojo življenjsko podlago 600.000 km² in se te so si morali deloma priboriti. To se pravi 85 milijonov Nemcev si mora na 600.000 km² ustvariti svoje življenjske prostore, 45 milijonov Angležev pa na 40 milijonov km².

Ali je bil ta svet ustvarjen morda od Previdnosti ali je bil razdeljen od boga? Razdelili so ga ljudje sami med seboj v zadnjih 300 letih, torej v času, ko je bil naš nemški narod notranje razdvojen, razcepljen in neenoten. Po 30letni vojni po muštrski pogodbi je naš narod vse svoje sile porabil za medsebojno borbo. Knezi in veliki knezi, kralji in duhovna gosposka so naš narod vzdrževali v njegovi razcepljenosti. Potem so prišle stranke, svetovni nazori, ki so nadaljevali tisto, kar se je začelo poprej. V tem času notranje razcepljenosti Nemčije je bil ostali svet razdeljen in osvojen. Ne morda po pogodbah, temveč izključno s silo Anglije. Ta je skovala v tej dobi ta ogromni imperij.

Uroda italijanskega naroda, ki je bil prav tako prikrasjen, je bila ista; notranje razcepljenosti, v stalnih bojih med seboj. Italijanski narod ni znal obvarovati, niti ohraniti svojih naravnih pozicij v Sredozemskem morju.

Clovek, ki ne živi od teorije in fraz in izjav, živi le od tega, kar mu rodi zemlja in daje svet, od življenjskih sredstev in strovin. To lahko obdelava in od tega živi. Če mu njegova podlaga premalo nudi, potem je njegovo življenje težko. Svet je razdeljen nepravilno, treba bo to odpraviti. Ali se to napravi s pametjo, če pa pamet odpove, potem je pa treba uporabiti silo. Poskusil sem v narodu izenačiti razlike med prevelikim bogastvom in revščino. Kakor se taksi postavi najprej rešujejo s pametjo in potem šele s silo, tako je tudi med narodi. Če pa ni mogoče z načeli pameti takega cilja doseči, potem pa mora oni narod, ki je od nesreče zasledovan in zatiran, uporabiti silo. Seveda razmerja med bogastvom in revščino ni mogoče rešiti na mirnem način od dana do jutri. Še vedno pa je to bolje storiti na mirnem način, nego s silo. Ni tudi mogoče, da bi en narod pustil drugega samo životariji poleg sebe. Bistvo vsakega socialnega reda je, da ne dobiva za svoje delo miloščine, temveč pravico. Ne gre torej, da bi narod, ki se mu slabše godi nego drugemu, dobival miloščino, temveč mora dobiti ono, kar je njegova življenjska pravica.

Osnovna pravica, za katero so se narodi od nekdaj borili, pa je bila pravica do zemlje. Od nekdaj so bili za to narodi pripravljeni tudi preliti krvi. Če so spoznali, da bi drugače morali počasi poginiti. Na ta način sem ob začetku nacionalno socialistične revolucije leta 1933 postavil dve zahtevi:

Prva med njima je bila: nacionalna edinstvo Nemčije in spoznanje, da brez te ni mogoče mobilizirati vseh moči nemškega naroda, da bi potem postavil in izvedel svoje življenjske zahteve do ostalega sveta. Poznaite, kakšen je bil položaj pred 8 leti. Gospodarske prilike v državi so bile neznosne. Brezposelnih je bilo že 7 milijonov, pa še je njihovo število naraščalo. Vsak narod, pa tudi tisti, ki kaj ima, mora preživljati na ta ali drugačen način, da se brezposelnost. V vsakem primeru je torej mogočnost za življenje enkrat premalo. Nacionalna edinstvo Nemčije je bila od nekdaj moj prvi pogoj, ker sem hotel, da se nemški narod najprej združi, potem pa šele svoje življenjske zahteve sam premisli, postavi in izvede.

Druga zahteva pa je bila odstranitev zunanjepolitičnega zatiranja Nemčije, ki je našo v najnovejšem času izrazilo posebno v versajski pogodbi, ki pa je istočasno onemogočala tudi združenje nemškega naroda. Ta zahteva se je torej predvsem glasila: Borba proti Versajlu!

»Carnavon Castle« zapusti drevi Montevideo

Montevideo, 10. dec. s. (Reuter). Angleška pomožna križarka »Carnavon Castle« bo drevi čim poteče dovoljen rok, zapustila tukajšnje pristanišče. Popravila na ladji se z vso naglico neprestano nadaljujejo.

Urugvajski zunanji minister je sporočil, da ni prejela vlada od nobene strani diplomatske pritožbe v zvezi s prihodom angleške pomožne križarke »Carnavon Castle« v pristanišče v Montevideu. Minister je dejal, da je bilo na krovu »Carnavon Castle« sicer nekaj nemških vojni ujetnikov, da pa jih je vse angleška pomožna križarka že izven ameriške nevtralnostne cone premestila na drugo ladjo.

Ameriški konzul v Vladivostoku

Washington, 10. dec. AA. (DNB). Po nemkem obvestilu zunanjega ministra je bil dosežan tajnik in konzul pri ameriškem veleposlanstvu v Moskvi Ward imenovan za ameriškega konzula v Vladivostoku. Vladivostok je tako prvo mesto v Sovjetski uniji, kjer ima Amerika razen Moskve svoj konzulat.

Brazilijska priznala emigrantske vlade

London, 10. dec. s. (Reuter). Brazilska vlada je imenovala odpravnik poslov pri nizozemski, norveški in poljski vladi v Londonu. S tem je brazilska vlada priznala vse te emigrantske vlade v Londonu.

Poškodovan kanadski rušilec

Ottawa, 10. dec. s. (Reuter). Poveljstvo kanadske vojne mornarice javlja v posebnem komunikatu, da je bil kanadski rušilec »Serenay« v borbi s sovražno podmornico v zapadnem Atlantiku poškodovan od torpeda. Rušilec je bil sedaj že prepehlan v pristanišče, kjer bo popraviljen. 21 članov posadke rušilca pogrešajo. 18 ranjenih mornarjev je bilo prepeljanih v bolnico.

Prodajna cena masti

Ban dravske banovine je z odločbo z dne 6. t. m. razveljavil tretji odstavek čl. 10. odločbe o cenah mesa in masti z dne 7. septembra t. l. Po tem odstavku je bilo predpisano, da razlika med nabavno in prodajno ceno pri govedu ne sme presegati 1 din, pri detajlistu pa ne 2 din. Sedaj je z banovno odločbo razveljavljen odstavek zamenjan z naslednjim besedilom: Za mast, ki se v dravski banovini uvaža, velja predpisi čl. 2. uredb o kontroli cen in čl. 8. uredb o preprečitvi dražnje in brezvestne špekulacije tako, da razlika med nabavno in prodajno ceno pri govedu ne sme presegati 1,50 din, pri detajlistu pa 3 din. Poleg tega računajo goveji k cenam približno 0,50 din, ki se odnosa banovniški prehranjevalni zavod v Ljubljani. Ta sredstva zbira prehranjevalni zavod v posebnem fondu za križje izrednih stroškov, nastalih z vsledstviščem masti v skladišču za rezervno hrano. Vsi obrati, ki vskladiščujejo mast na svoj račun in nevarnost, a po nalogu in pod kontrolo prehranjevalnega zavoda, prejemaajo od njega v breme teh sredstev bonifikacije po 15 dinarjev za vsakih 100 kg masti, ki je vskladiščeno ob koncu meseca v skladiščih rezervne masti.

Iz Kamnika

— Miklavževanje, ki ga je priredilo Sokolsko društvo v četrti ob pol 5. popold. je nudilo otrokom obilo veselja. Vsa sokolska deca je bila obdarovana z lepimi darilci obhajalnih daril, prav ravni ap so bili še posebej obdarovani s praktičnimi darili, ki so jih podarili tukajšnji trgovci in podjetniki. Tako so nekateri dobili čepice, nogavice, rokavice, blage za obleko itd. — Vsem, ki so pripomogli bodisi s praktičnimi darili ali pa z denarjem do tako lepega miklavževanja, se Sokolsko društvo iskreno in prično zahvaljuje.

— Kolo je bilo ukraden v soboto popoldne M. Repnikovi iz Volčjega potoka, ko se je ta mudila v Aparnikovi trgovini v Kamniku. Kolo je bilo last njenega očeta, ki je mojster v tovarni »Titane« in črno pleskano.

— Seznan dobrotnikov, ki bi bili pripravljeni prispevati na mesec po 10 din za oskrbo Kladnikov družino, sestavlja Sokolsko društvo. Nekateri so se že sami javili, druge pa bo vpisalo kar društvo samo in prosimo vse, ki bodo na tem seznanu, naj ne odklonijo prošnje. Prispevek bo malenkosten in ga vsi, ki so na seznanu, lahko pogreše. Kladnikova družina pa bo imela stalno mesečno podporo toliko časa, da bo vsaj par otrok toliko odraslo, da se bodo lahko preživljali sami. Če pa bi kdo le ne zmozel tega prispevka, prosimo, naj se ne razburja, ampak naj napiše to kar na poljo, ko bo prišel k njemu pobiralec.

— Knjige Vođnikove družbe se dobe v pisarni poverjenika odvetnika dr. Franceta Trampuza. Obenem se lahko poravnata tudi članarina za prihodnje leto.

— Trgovine bodo ob nedeljah ves dan zaprte tudi v Kamniku od 1. januarja dalje. Tako je sklenil gremij trgovcev na svoji zadnji seji. Seveda se bo moral ta sklep vsaj od začetka v praksi precej strogo izvajati, ker imajo nekateri trgovci svoje trgovine urejene tako, da stranke lahko pridejo tudi skozi vežo. Drugi, ki te ugodnosti nimajo, bi bili lahko torej občutno prikrasjeni. Zato bo res najbolje, da se ta sklep izvaja z vso strogostjo in brez vsakega pargona. — V splošnem je pa popolnoma prava, da so tudi v Kamniku trgovine ob nedeljah zaprte, da pridejo tako trgovci sami, še bolj pa trgovski nameščenci do polnopravne oskrbe.

— Vlake so nam vrnil. Nedavno so na kamniški progi uklinili kar tri vlake, polovico železniških zvez med Kamnikom in Ljubljano. Pred stiriinastimi dnevi so vrnil vlak, ki prihaja ob 9. jutruja v Kamnik, večer pa je prišel vozi tudi vlak, ki odhaja iz Kamnika pred 15. in se vrača v Kamnik ob 17. Manjka samo še zadnji nočni vlak. Zato ima pa zadnji večerni vlak skoro redno večjo ali manjšo zamudo. V ponedeljek n. pr. je prišel v Kamnik na mestu ob tri četrt na 20. kar ob 22. Upamo, da se bo tudi ta neveselost počasi odstranila in da bodo vlaki vozili zopet v red kakor prej.

Kakšne naj bi bile kolesarske ceste Ljubljana mora dobiti kolesarske ceste, saj zahtevo po njih upravičujejo vsi razlogi, a tudi finančna sredstva se lahko najdejo

Ljubljana, 10. decembra

Ko smo pred dnevi poročali o predavanju ing. J. Gričarja v Društvu inženjerjev v Ljubljani, smo se omejili le na statistične podatke, ki jih je predavatelj navajal ter z njimi dokazoval upravičenost kolesarskih cest tudi pri nas. Ob tej priliki pa naj v glavnem opišemo kakšne vrste kolesarskih cest tehniko razlikujejo.

POVSEM LOČENA KOLESARSKA VOZIŠČA

Kolesarske ceste so povsem ločene od skupnih vozišč in se ne razlikujejo od cest za mešani promet le po svoji konstrukciji. Uporabljajo jih lahko le kolesarji. Ločena vozišča za kolesarje so potrebna, če je kolesarski promet dovolj živahen, odnosno, če je promet z drugimi vozili tako močan, da ga kolesarji na skupnem vozišču ovirajo. Kjer ne dopuščajo širina ceste, da bi ločili kolesarsko vozišče povsem od nje, a če vendar treba nekaj ukreniti, se navadno odločijo za poseben kolesarski pas ob robu ceste; to vozišče se loči od skupnega samo po barvi, drugačnem tlaku, ali je pa označeno s posebnimi zrebli. Uporabljajo ga pa lahko tudi drugi uporabniki ceste, ker ni ločeno od ceste z nobeno prepreko. Toda, takšni kolesarski pasovi so le izhod za silo in služijo samo zasilemu urejanju prometa na cesti za mešani promet. Glavne pomankljivosti in komplikacije, ki jih povzroča kolesarski promet med drugimi vozili, s tem niso odpravljene. Naloga pa je, kako bi predvsem odpravili prometne nesreče, kolikor jih povzroča kolesarski promet, do mima in kako bi drago skupno cestišče čim bolj racionalno izrabili.

KJE SO KOLESARSKÉ CESTE POTREBNE

Zadnjič smo navedli, da je v Ljubljani v prometu 23.279 koles (eno kolo na 3,75 prebivalca) in da je v približno 54% vseh prometnih nesreč treba pripisovati na račun kolesarskega prometa. Že po tem bi lahko sodili, da so kolesarske ceste pri nas potrebne. S popolno zanesljivostjo pa lahko ugotovimo na podlagi prometnega štetja in posebnih računov, kje bi bile kolesarske ceste potrebne in kje ne. Ne gre torej za to, da bi določili kolesarske ceste po subjektivnih željah kolesarjev, temveč se morajo za nje odločiti, če so za to izpolnjeni posebni prometni pogoji. V Nemčiji in drugih državah, kjer imajo že mnogo kolesarskih cest, najprej ugotovijo, če je kolesarska cesta potrebna. V ta namen je treba najprej dognati, koliko znaša absolutni urni maksimum, to se pravi, koliko kolesarjev vozi, ko je promet najživahnejši na uro po cesti, kjer je treba presoditi, ali naj določijo za kolesarski promet ločeno vozišče. Najprej je treba torej izvesti prometno štetje za vse ure na dan (od 5.—21.). Verjetno je, da bo absolutni urni maksimum zjutraj med 7. in 8. V Nemčiji uporabljajo dr. Schachtov kriterij, ki se je v praksi baje najbolj obnesel. Če znaša absolutni urni maksimum za obe voznici smeri 100 ali več kolesarjev izpolnjena prva zahteva, ki govori za ločeno kolesarsko vozišče. Dodatno pa še ugotovijo, ali je skupno število vozil na 6—8 m široki cesti večje kakor 325 na uro; če je izpolnjen ta pogoj, se odločijo za kolesarsko cesto, četudi ni izpolnjen prvi. Pri štirih cestnih tirih, to se pravi pri 12 m široki cesti, pa mora voziti na uro najmanj 650

vozil. Nekateri upoštevajo pri tem še to, na obtežitev ceste na dan z vozili, namestu števila vozil; pri širini ceste 6—8 m mora tonaža znašati najmanj 800 ton na dan, da se odločijo za posebno kolesarsko cesto.

Toda ne glede na te kriterije, ki so sicer v pretežni večini primerov izpolnjeni, je treba kolesarske ceste narediti ob vseh glavnih, obhodnih, zbiralnih in tranzitnih cestah, dalje na cestah, ki drže k večini industrijskim podjetjem, šolam itd.

KAKŠNA MORA BITI ŠIRINA

Ko je tako objektivno ugotovljeno, ali je kolesarska cesta potrebna ali ne, je treba določiti širino kolesarske ceste. Širina se seveda razna po tem, ali se odločimo za enosmerne ali dvosmerne ceste. Možne so razne kombinacije. Tako je ob skupni cesti le ena kolesarska cesta, kar pomeni, da je namenjena za obojestrni promet, sicer se je pa treba odločiti za dve cesti na obeh straneh glavne ceste. Včasih tudi kaže, da določijo kolesarsko cesto sredi glavne ceste med tramvajskimi tirji. Če je promet na glavni cesti manj živahen, se lahko odločijo za kolesarsko cesto le na eni strani ulice, to se pravi za dvosmerno. Kolesarska cesta na obeh straneh glavne ceste je pa potrebna, kjer je močnejši promet in če to kaže, ko pri veliki dolžini kolesarske ceste ni stranskih odepov. Če je ulica preozka, se včasih odločijo tudi le za enosmerno kolesarsko cesto ob eni strani ulice, med tem ko kolesarji v nasprotni smeri vožnje uporabljajo skupno vozišče.

CESTA MORA BITI DOVOLJ ŠIROKA ZA DALJŠO DOBO

Ko nam je znan absolutni urni maksimum, je lahko izračunati, kakšna naj bo širina kolesarske ceste; tehnik upošteva pri tem račun hitrost kolesarjev vožnje, dolžino kolesa z varnostnim pasom. Cesta mora biti dovolj široka, da ne nastane na nji zastoj v uri najživahnejšega prometa, a računati je treba tudi, da kolesarski promet narašča od leta do leta. Izbrati je treba takšno širino, da bo kapaciteta ceste ustrezala še določeno dobo, kar ni tako težko, če vemo, za koliko odstotkov se približno poveča število koles na leto. Napadno bi bilo seveda izbrati preveliko širino, ker bi to pomenilo potratnost.

KORISTNE IZKUŠNJE DRUGIH DRŽAV

V Nemčiji je večina kolesarskih cest v širini 1,50 do 2,5 m. Po 1,50 m (enosmerne) je 24% vseh kolesarskih cest, po 1,5—2,5 m 68% in po 2,5 m 8%. Če je kolesarska cesta tik ob hodniku, je treba ob nji določiti še 50 cm širine kot varnostni pas. — Pri cestnih delih pri nas, bi se lahko s pridom okoristili z izkušnjami drugih držav, a seveda bi bilo treba upoštevati tudi naše posebne razmere. Predavanje ing. Gričarja je pa pokazalo, da je predmet zelo temeljito proučil ter zbral izredno mnogo dragocenega gradiva; lahko rečemo, da je teoretično delo v glavnem že gotovo. Želimo le, da bi ga čim prej uporabili pri praktičnem delu. Moral bi pač delo tehnikov primerno ceniti, zlasti se v tem primeru, ko je neizpodbitno dokazano, da so kolesarske ceste pri nas potrebne v interesu vsega prometa in njegove varnosti, pa tudi iz finančnih razlogov. Ob priliki se bomo dotaknili še vprašanja kreditov za kolesarske ceste pri nas.

»Carmen« prvič z Elzo Karlovac

V soboto smo imeli prav posebno lepo uspešno operno predstavo po zaslugi dirigenta dr. Švare, vseh solistov in ostalega osebja

Ljubljana, 10. decembra
»Carmen« je operna partija, ki zahteva za popoln izraz demona, v žarki strastnosti in kipeči temperamentnosti kakor poneša večja v planen neizogibne pogube se zaletavajoče nesrečne žene, da ima pevka sama v svoji natrte lastnosti ali da ima vsaj dovolj igralske sile, s katero nam Carmen prikazuje tako, da je verjetna in prepričljiva v svoji vlogi.

Poleg pevke umetnosti in ustrežajočega glasovnega značaja je torej treba za Carmen čisti svoje osebnosti. Ta osebnost je pevki dana ali pa ne in v zvezi vsem vrtnam, marljivosti, stremilnosti, da, včasih najlepšemu glasu in petju brez prave osebnosti čutimo in rečemo končno: »Prav, lepo, a pevka ni Carmen«.

V soboto pa smo prvič slišali pevko, ki je po svojem glasu in osebnosti vzbudila s prav posebno radostjo ugotovljano vesplošno sodbo: Končno zopet resnična Carmen. Gdč. Karlovac ima temen, baržunasto mehak, bujno sočen in velik glas nenavadnega obsega; v pevski tehniki je na visoki umetniški stopnji in s svojo igro brez afektacije in pretiravanja naravno posebej tragično, po krvi in usodi na smrt obojeno cigansko delavko in tihotapko. Brez vsakega napora obvladuje veliko in težko partijo v vseh glasovnih legah, a nudi s svojim toplim altom poslušalcu zlasti z nizkimi toni posebno lepoto. Pravilno je spoznala naša publika, zmerom izredno tenkoslošna in kritična, da je Karlovčeva fenomenalna pevka in njena kreacija pevski odlična, a igralski že v prvem zagonu obetajoča še velik razvoj. Tudi zunanje je polno ustrežala zahtevam naše domišljije. Ko si v reprizah se sprost nekaj togih kretenj in pozicij ter si končno za zadnje dejanje poišče primernejše oblačilo, bo njena »Carmen« prav blizu idealu.

Gdč. Karlovčeva kot gost je žela kajpak najmočnejši uspeh, ki ga ji je priznalo prav premišljeno nabito polno gledališče, pa tudi obilje poklonjenega cvetja. Njena Lofa, cervonika s toliko kvaliteto, da so bile podane s toliko kvaliteto, da si samo želimo, naj bi postala stalni član opere, ki tako zelo pogreša polnokrvnosti v glasu, naravni in igri.

V partiji toredarja Escamilla je debutiral konservatorist G. Ivan Ivanov. Debutant ima zunanje marsikaj prikupnega, pogumen in ugaljen nastop ter za popoln nega odrskega začetnika več kakor le ustrežljivo igro. Ali Escamill one more biti nikoli in nikomur prva in polkusna partija. Prevelika je, prevažna, pretežka in po glasovnih legah preobsežna. Tudi na odru rase iz malega velika. Zato pa tudi glas in pevsko znanje začetnika baritona

ne more ustreči zahtevam. Glas g. Iv. Ivanova je v nizkih legah še prazen in brez soka, v srednji in višji legi pa suhoten, brez zvenka in resonance. Treba bo torej še mnogo učenja, preden bi mogel doseči v taki partiji zadovoljiv uspeh.

Sicer pa smatramo ta debut le za eksperiment brez cilja. Za dosti utemeljen debut je bil zrel Franjo Hvastja, a ga vendar ne imamo doseči. Pa je še kdo med našim opernim naraščanjem, čigar debut bi imel boljše utemeljenje, saj bi se naslanjal na večjo odrsko rutino in na jasen cilj.

V ostalem je bila predstava v splošnem na višku in gre priznanje solistom, zboru, orkestru in baletu.

Pa še nekaj prav prijaznih pripomb na naslov operne uprave. Ali je opazila, da se je v našo opero vtepla navada, ki odpor publike vprav izživlja? Na debutante se vale kar celi koplji šopkov in vancev, med njimi morda celo »srebrni«. Mar ni to početje več ko smešno in samo skrajno brezokusno, preden sploh poznamo njih sposobnost in jim priznamo cvetja vrednen uspeh? Čudimo se, da se dovoljuje tako mnogo prežgodnje in navadno čisto neopravičeno obdarovanje debutantov s cvetličem in venci celo sprito in tik zrelih, velesposobnih in zaslužljivih umetnikov in umetnic. Ali bi ne bilo lepše in plemeniteje, če bi čitali: »Na mesto šonka ali venca debutantu X Y... 1000 din za volne slepe ali tuberkuloznike?« — Prosimo: v bodoče naj se izražajo zasebne simpatije debutantom obeh spolov izključno le za kulisami ali v garderobi!

Takih predstav kakor zadnja »Carmen« si želimo. In pa končno vendar še nove opere!
Fr. G.

KINO MOSTE
Danes in jutri ob 20. uri nov film
DAMA Z MALAKE
Fantastična orientalska drama
s Pierre Richard Wilmet ter
ROBIN HOOD
monumentalni junaški film v naravnih barvah, danes zadnjikrat!

Sokol

Opozorjamo na tekmovalno akademijo vrhunskih telovadcev, ki bo v nedeljo 15. t. m. popoldne v domu »II« Trnovcem. Tekmujejo bratje z Ljubljane, Maribora itd. v poljubni prosti vaji, poljubni vaji na bradli, drogu, konju in krogih. Začetek ob 15.

Rumunski vrhovni vojni svet

je odslej brez kralja in politikov — Veliki petrolejski požari

Bukarešta, 10. dec. i. (DNB). Službeni list objavlja odlok o ustanovitvi »vrhovnega sveta«, ki mu bodo v bod čez pripadali ministri za obrambo kot predsednik, kot člani pa šefi državnih pod ministrstev za vojsko, mornarico in letstvo, poveljniki armadnih zborov, šef generalne štaba, vojaški poveljniki Bukarešte in generalni inšpektorji vojske. V dosedanjem »vrhovnem vojnem svetu« so bili tudi kralji in politične osebnosti.

Bukarešta, 10. dec. e. (Stefani) Sreči so izbruhnili veliki požari v petrolejskih podzemnih pri Prahovi. Nemškimi četami se je sodelovanjem rumunskih oblasti posrežilo, da so ogreni omejili. Vzrok požara še ni ugotovljen, izvršen h pa je bilo več preventivnih aretacij delavcev in uradnikov, odgovornih za varnost tega petrolejskega polja.

Boji med Siamom in Indokino

Francoska letala bombardirajo slamska mesta, siamska pa indokitajska

Hanoi, 10. dec. s. (Columbia B. S.) Uradno poročajo da so večeraj francoska letala bombardirala siamsko območje mesto Lakon. Vrženih je bilo 52 bomb. Napad je bil izveden kot povračilo za napad siamskih letal na indokitajska mesta Jengane, ki je bil izveden predvečerajšnjim.

Včeraj so siamska letala zopet napadla indokitajska mesta Savannaketh. Napad je trajal samo 10 minut. Izvedli sta ga dve letali. Napad ni povzročil nobene škode. Tri francoska letala se napadajoča siamska letala pregleda.

Ob siamsko-indokitajski meji so stalno v teku boji. Udeleženo je v bojih zlasti ob reki Mekong, tudi lahko topanstvo.

Bangkok, 10. dec. s. (Ass. Press) V parlamentu je izjavil včeraj siamski ministri predsednik, da so ob meji Indokine v teku sporadični boji med siamsko in indokitajsko vojsko. Položaj nikakor ne daje razloga za vznemirjanje. Siamska vojska je popolnoma sposobna, da prepreči vsak napad na Siam. Ministrski predsednik je dejal, da lahko siamsko prebivalstvo zaradi tega mirno nadaljuje s svojim vsakdanjim delom.

Kitajci odbili japonski napad

Cungking, 10. dec. s. (Tass) V provinci Čekiang so se japonske čete pod zaščito

vojnih ladij in letal 6 decembra znova poskušile izkrcati ob kitajski obali. Kitajci so napad odbili.

V srednji Kitajski so boji v južnem delu provincije Hopei. Japonci so brez uspeha napadli kitajske pozicije. Z drugih bojišč na Kitajskem ni novih poročil.

Finančna pogajanja v Washingtonu

Washington, 10. dec. s. (Ass. Press) Podtajniki angleškega finančnega ministrstva Phillips se bo danes ponovno sestali z ameriškim finančnim ministrom Morgenthauom. Za večeraj napovedani sestanki je bil do danes odgojen.

Na konferenci tiska je izjavil včeraj finančni minister Morgenthau, da bo v posvetovanjih, ki jih bo imel s podtajnikom Phillipsom, proučen samo dejanski položaj, kar se tiče angleških poročil v Zedinjenih državah in njihovega plačevanja. Morgenthau je izrecno pripomnil, da doslej ni Anglija niti uradno, niti neuradno zaprosila za ameriško finančno pomoč. Morgenthau je dejal, da bo po proučitvi položaja na podlagi zbranih podatkov ameriška vlada podvzela ukrepe, ki se ji bodo zdeli primerni.

DNEVNE VESTI

— Nered pri električni razsvetljavi na Brezovici in okolici. Brezovica pri Ljubljani z okoliškimi vasi je dobila letos poleti električno razsvetljavo, če kmalu po napeljavi električnih vodov pa so se pokazali mnogi nedostaki in motnje v razsvetljavi. Dočim na Brezovici sami razsvetljajo še nekam funkcionira, imajo prebivalci v Notranjih gorah in Plešivici zadrego za zadrego. Kakor šele pred kratkim, so tudi sedaj ljudje v obeh vaseh brez električne luči zaradi neznanega motenja, če tri, na Plešivici pa celo štiri dni. Vasičani so sedaj zvedeli, da bi oskrbnik transformatorja, ki razpolaga s ključki, odšel na orožno vajo, pa je morda zaradi njegove odsotnosti nastal nered. Če je to res, naj bi se potrudil strokovnjak Zdrženih elektrarn, da bi prišel v vas in odstranil ponavljajoče se motnje, kajti ne gre, da bi se ob mesecu pobiral denar za luč, ki ne gori.

— Božični brzojavni p'zdravi. Pošto ministarstvo je dovolilo odpošiljanje božičnih in novoletnih brzojavnih pozdravov z določeno vsebino med Jugoslavijo, USA, Kubo in Meksiko. Pri teh brzojavkah bo označen samo naslov sprejemnika, številka teksta in eventualno podpis. Po tem odloku je 19 raznih tekstov čestitk. Pošiljalac izbire na pošti le enega izmed teh tekstov, ki ima svojo številko. To številko potem označijo v brzojavu. Te brzojavke bodo zelo poceni. Takša za USA je 5 zlatih frankov, za Kubo 8,35, za Havano in Santiago ter ostale kraje pa po 8,75 zlat. frankov. Tudi za Meksiko znaša takša 8,35. Čestitke bodo lahko odpošiljali med 14. decembra in 15. januarja.

— Cene sladkorja se ne bodo spremenile. Na seji ministrskega sveta v soboto so razpravljali o skupni ceni sladkorne pese in določeno je bilo, da bo veljala sladkorna pesa, ki bo vsebovala pri 100 kg 11 kg sladkorja, 42 din. sto. To je minimalna cena. Za vsako desetino kilograma več pridobljenega sladkorja nad 11 kg, bodo morale tovarne sladkorja plačati pridelovalcem po 25 par povisa na osnovne cene. Do nove kampanje bodo ostale prodajne cene sladkorja na debelo in drobno nespremenjene. Brez podlage so vse vesti o podražitvi sladkorja. Letos je bilo pridelane dovolj pese, da ne bo primanjlovala sladkorja.

— Petih monopolnega blaga. Uprava državnih monopolov bo kmalu podražila tobak. Razen tega je že podražena sol in pred dnevi je bil podražen tudi petrolej. Zanimivo so številke o uporabi monopolnega blaga v proračunskem letu 1939-40. Zelo se je povečala poraba soli, toda predvsem zaradi tega, ker so porabniki kupili tudi sol. Poraba se je povečala za 20 odstotkov in je znašala skupno 18.475 vagonov. — Poraba tobaka in tobačnih izdelkov se je povečala od 9,72 milijonov kg v prejšnjem proračunskem letu na 10,73 milijona kg v letu 1939-40. To se pravi, da je bila povečana za 10,3%. Vendar se je povečala predvsem poraba cenejših vrst tobačnih izdelkov, tako da so dohodki monopolne uprave pri tobaku porasli le za 6,3%. — Poraba petroleja je naraščala zaradi pomanjkanja pozimi, ko ga porabniki niso mogli kupiti. — Poraba vžigalke se je povečala za 3% v primeri s prejšnjim proračunskim letom, a je bila še vedno manjša kakor pred gospodarsko krizo. Sodiijo, da je poraba vžigalke tako majhna, ker ljudje uporabljajo vžigalnike, ki so povečini vtihtopljeni.

— Kontingenti za izvoz kož. V Beogradu je bila konferenca izvoznikov kož o vprašanju razdelitve kontingentov izvoza kož dronice v Nemčijo in Slovaško. Določeni so bili kontingenti, tako da bodo stare tvrdke izvozile 70%, zadruge 10% in nove tvrdke 20%. Izvoz se bo začel že v tem tednu.

— Priprave za veliko pomorsko razstavo v Dubrovniku. V Dubrovniku marljivo organizirajo veliko zgodovinsko pomorsko razstavo. Sestavljeni so že vsi odbori. Razstava bo zelo obširna, ter bo vsebovala izredno mnogo zanimivega razstavnega gradiva od slik in modelov raznih ladij, tudi najstarejših, do orožja, orodja in instrumentov. Na razstavi bo solih vse, kar je v zvezi s pomorskim življenjem.

— Direkcija za zunanjo trgovino ne bo prevzela nadzorstva nad vsem uvozom. Oddelek za uvoz direktorja za zunanjo trgovino naj bi po nekkih vesteh prevel 1. januarja kontrolo nad vsem uvozom. Zda pa poročajo, da bo direktorja kontrolirala največ do pet artiklov, odnosno le blago, ki je zanj izdala navedbo o načinu uvoza. Potemtakem bi kontrola uvoza ostala po večini tudi nadalje pod pristojnostjo Narodne banke.

— Vlomilec, ki je dvignil 450.000 din. v Zagrebu zaslišujejo zloglasnega vlomilca Dušana Skoriča. Dušan Skorič je bil po poklicu trgovski pomočnik. Bil je že večkrat kaznovan ne le od naših sodišč, temveč tudi na Češkem. Največji Skoričev vlom je bil v noči od 17. na 18. avgusta, ko je vlomil v Osljaku v blaginjo tovarne Bela Buchwald in odnesel 450.000 din v bankovcih ter 285 zlatnikov.

— Utorni plavajoči mlin v Murskem Središču. V Murskem Središču se je pripetila nesreča, ki je zahtevala veliko gnotno škodo. Utorni je mlin, ki je bil priključen na Muri. Bil je last M. Majnca. Preoblikovali so ga z žitom, ker ni vzdržal tako velike preobremenitve. Škoda znaša okrog 40.000 dinarjev.

— Pravi imeni samomorilcev, ki sta izvršila samomor v Splitu. Včeraj smo poročali o samomoru mladega zaljubljenega para iz Kranja. Zda sta znani pravi imeni samomorilcev. Pri prvih poročilih so nastale napake v imenih. Samomor sta izvršila v restavraciji Sonjala. On je trgovski potnik Ivan Mušič, star 30 let, ona je bila vpisana pod imenom Marta Mušič rojena Reher.

— Nesreča ne počiva. V Borovnici je padel na zmirljih tleh 16letni delavec Ivan Gabrovac in si zlomil desno k'jučnico. — 64letna posestnica Marija Mihelič iz Ribnice na Dolenjskem je padla doma na dvorišču tako nesrečno, da je obtežala z zlomljeno nogo. — V Trzinu je brizgnila 31letna kovača Valentin Bodilaj v oko žindra in mu ga hudo poškodovale. — V bolnišnico so prepešali tudi 29letnega rosenstnika Valentina Sinkovca iz Podincev, ke je pri odskoku z voza padel in si zlomil levo nogo.

— Zasledovan zaradi tatvin. V biželijskem gradu je stuzil kot delavec 25letni Slegfried Rajning, ki je bil rojen v Dislavu v Nemčiji, pristopen pa je v občini Bireljsko. Pred dnevi je izginil, takoj po begu pa so ugotovili, da je ukradel Kristini Ceska, ki stanuje v biželijskem gradu, damsko srebrno uro z vgraviranim napisom:

Windischgrätz - Auersperg, par moških čevljev, par usnatih gamaš, črno moško obleko in sedem moških srajc v skupni vrednosti okrog 2000 din.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno in mrzlo vreme. Včeraj je deževalo v Sarajevu, Splitu in Kumboru. Najvišja temperatura je bila v Dubrovniku 14, v Kumboru 10, v Splitu 9, v Beogradu in Rabu 8, na Visu 6, v Sarajevu 4, v Zagrebu 1, v Ljubljani —1,5, v Mariboru —3. Davi je kazal barometer v Ljubljani 759,3, temperatura je znašala —6,2, na aerodromu —6,8, v Mariboru —7, v Zagrebu —8.

Čemu so pritožne knjige?

V Ljubljani, 9. decembra.

Prejeli smo: Pretelito nedeljo zvečer se je ob 19.20, ko bi moral odpeljati redni rezervni vlak v Zalog, pripetil za potnike tega vlaka, pa tudi za prometnika, kaj neroden primer nerednosti. Ta rezervni vlak nima svojega stalnega prostora, kjer bi čakal na potnike in na odhod; postavlja ga pač na tir, k'jer je slučajno kaj prostora. Večina potnikov čaka zato, da se izogne nevarnemu iskanju v megli, na napoved po zvočniku, na katerem tiru stoji vlak. Ali v nedeljo zvečer je napovedovalec pozabil na ta vlak. Ni napovedal odhoda in ne, k'je stopil, prometnik pa je ob točnem času dal vlaku, ki je stal bog ve kje, znak za odhod in vlak je odpeljal prazen, brez vlakovodje in brez zaključne svetilke na zadnjem vozu. Na peronu je čakalo še vedno do 150 potnikov na napoved, kjer vlak stoji in kdaj bo odpeljal. Ko so zvedeli, da je vlak že odšel brez napovedi in brez potnikov, je odšla deputacija v prometno pisarno in upravičeno grajala tako zanemarljive važnih službenih dolžnosti in zahtevala pritožno knjigo, da bi v nji zabeležila upravičeno pritožbo, toda pritožne knjige gospodje za nobeno ceno niso hoteli predložiti deputaciji! Poročilo zadevo je potem rešil neki višji železniški uradnik, ki je uvidel, v kakšno zagato je spravil pozabljivi napovedovalec prometno pisarno, še bolj pa 150 potnikov, ki bi morali čakati na osebni vlak do pol 1. ponoči. Odradil je, da je tržiški vlak, ki je kmalu privedel do Goranskega, odpeljal zaostale potnike do Zaloga. Pritožne knjige na ni bilo mogoče dobiti in prav zato se poslužujemo posredovalca med prometnimi ustanovami in javnostjo — časopisa, da seznanimo odgovorne za železniški osebni promet s temi nedopustnimi razmerami in postopanjem.

V zvezi s tem poročilom smo prejeli še naslednje

ZAHVALO.

Potniki, ki smo v nedeljo zvečer zastajali v Ljubljani, ker je rezervni vlak Ljubljana—Zalog odšel brez napovedi odhoda, se najlepše zahvaljujemo gospodu, ki je tako energično nastopil v prometni pisarni, da nam je dala na razpolago tržiški vlak, ki nas je odpeljal do Zaloga in nas rešil mučnega čakanja na osebni vlak po polnoči.

Najlepše se zahvaljujemo strojniki, kurjaču in vlakosprejemnemu osebju, ki je požrtvovalno prevzelo nalogo, da odpelje ta poseben vlak v Zalog.

Redni potniki rezervnega vlaka Ljubljana—Zalog.

Iz Ljubljane

Ij— Novi grobovi. V Notranjih gorah je umrla v nedeljo ga. Margareta Lehmann, voda po prvem perutnjini ju. Pokojnica je bila nad vse blaga žena, ki je živela samo za svojo rodbino. Pogreb je bil dopoldne v Notranjih gorah. — V Ljubljani je umrla vdova po znanem urarju Františka Bardorfer. Pogreb bo danes ob 15. v Zal. kapelice Sv. Petra. — Za vedno je zapustil svoje drase višji davčni upravitelj g. Robert Lindtner. Pokojnik je bil povsod, kjer je služboval, zelo priljubljen. Pogreb bo jutri ob 14. iz hiše žalosti. Stari trg 28, na pokopališču pri Sv. Križu. — Danes ob 16. bodo položili k večnemu počitku vratarja tobačne tovarne in častnega člana ljubljanske gasilske župe g. Karla Laurenčiča. Pogreb bo v Zal. iz kapelice sv. Andreja. Pokojnikom blag smoin, njihovim rodbinam naše iskrene sožalje!

Ij— Drevo ob 20. prireditelji Gledališča mladih v franciskanski dvorani Leskovec dvorano iz življenja beraveč: »Dva bregova. Igrajo mladi talentirani igralci. Režira Sintež Zvonimir, absolvent praškega konservatorija. Vsi, ki se zanimajo za progresivno dramsko umetnost, vabljani.

Ij— Društvo absolutov državnih trgovskih sol v Ljubljani sporoča članom in prijateljem, da bo imelo redno predavanje v četrtek 12. t. m. ob 20. pri šestici. Predaval bo dr. Bratko Kreft o Shakespeareu. Vstop prost.

Ij— Sedemdesetletnica vrliga moža. Včeraj je praznoval 70letnico upokojeni ravnatelj pomožnih uradov pri bivšem deželnem odboru g. Leopold Miklar s Kodeljevega. Povšetova ulica 84. Jublanti, ki je bil vedno zaveden in odločen nacionalist, je kljub svojim sedmim križem še izredno čvrst, prava korenina, da mu človek ne bi prisodil teh let. V nacionalnem duhu je vzgojil tudi več otrok in jim z dobro vzgojo utrl pot v življenje. Ena hčerka je v službi ministrstva, druga je poročena v Zagrebu, sin Slavko je poslovodja v Ravni Reki, sin Mirko pa pri pošti. Ugodnemu možu, ki je tudi naš dolgoletni naročnik, k življenjskemu jubileju naše iskrene čestitke!

Ij— Tekme pri Sokolu II. Sokol II bo priredil v nedeljo ob 15. tekmovalno akademijo vrhunskih telovadcev iz vse Slovenije. Tekmovalci bodo v prostih vajah in poljubnih vajah na bradli, drogu, konju in krogih.

Ij— NA VSAKO MIZO LASKO PIVO Ij— Gradbeni dela počivajo. Zaradi občutnega mraza in zmrlzine se je že pred dnevi popolnoma ustavilo gradbeno delo in sploh vsa dela na stavbah. V Ljubljani, zlasti pa v okolici, so letos prav mnogo zidali in sicer največ manjših hiš z enim stanovanjem ali z dvema. Zidarstvi delavci bi imeli zaposlenje, če ne bi tako zgodaj prišli mraz, tudi sedaj, z njimi vred pa še drugi stavbinski delavci. Dela bodo mogli nadaljevati šele snovladi.

Ij— Trenopnična bolnišnica. V splošno bolnišnico je zlasti sedaj v zimskih mesecih čimdalje večji naval. Prenapolnjeni so

vsi oddelki in morajo bolniki seveda ležati na gasilnih posteljah in ponekod po trije v dveh posteljah. Do včeraj so sprejeli v teku letošnjega leta 33.765 bolnikov, za 1092 več ko lani do tega časa. Bolniki prihajajo v ljubljansko bolnišnico prav iz vse banovine, tudi iz najoddaljenjših krajev, čeprav imajo manjše bolnice v bližini.

Ij— SRAJCE KRAVATE Karničnik Nebojšnik.

Ij— Nerodni ponočnjaki. V Rožni dolini je bil v nedeljo v meglenem jutru velik hrup, ki so ga povzročili ponočnjaki. Okrog pol 5. jutrat se je ustavila družba ponočnjakov na cesti pred restavracijo »Pri Katicici, kjer so se pričeli nekateri med seboj prerekati, nato pa je nastal pretep. Končno so zažvenketale šipe na oknih resavracije, ki so jih ponočnjaki pričeli obdelovati s kamenem. Samo v gostilniških prostorih so razbili nad 20 šip, nekaj komadov pa je priletelo tudi v spalnico. Seveda je bila vsa hiša na mah pokonci, a te ostale zasledovanje ponočnjakov zaradi goste megle brezuspešno. Ti so izginili in napravili nekaj škode trdi na šipah bližnjih hiš. Policia je uvela preiskavo.

Ij— Z nočem zaboden. Predvčerajšnjim ponoči se je razvil pred nekim nočnim lokalom hud pretep med vinčarji ponočnjaki. Mednje je slučajno zašel tudi delavec France T. s Sv. Petra ceste, ki je skušal sproti ponočnjake potolčiti in jih pomiriti. Njegova mladina misli, da se slabo obnesla. Pretencijsko nasenkrat planili nani in med splošnim prepiranjem ga je nekdo z nočem zaboden v levo stran prsi. France se je zrušil, napadalec pa so pobegnili v noč. Ranjenec se je komaj zavelel do stražnice, kjer so mu nudili prvo pomoč nato pa so ga prevažali v bolnišnico, kjer so ga prepešali v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima hude poškodbe zaradi katereh se bo moral zdravit dolge čase.

Ij— V korist letalnim bolnikom. Protituberkulozna zveza v Ljubljani založila lične božične in novoletne razdelnice, ki jih je napravil naš mladi umetnik akad. slikar Ljubo Ravnikar. Razdelnice bodo prodajale vse večje trafike in knjižarne na 1 din za kos. Seznajte na njih, ker se na ta način, čeprav z majhnim prispevkom, odložite stromažnim letičnim bolnikom!

MED. UNIV.

dr. A. Novoseljskij ZDRAVNIK

se je preselil iz Kranja v Ljubljano Zrinskega 7/1, tel. št. 24-38
Ordinira dnevno od 9. do 11. in od 15. do 18. ure, ob sobotah od 9. do 11. ure.
Röntgen - Diathermija - Solux - Višinsko sonce - Galvano-faradizacija - Vibr. masaža

Boleznica

KOLEDAR

Danes: Torek, 10. decembra: Lavretanska Mati Božja, Melhijad

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Beau Geste — Modra zvezda, matineja »Snežuljčica« ob 14.15
Kino Sloga: Herojska kavalkada
Kino Union: Deževje prihaja
Kino Moste: Kina dobiva orožje
Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva: predavanje kmetijskega referenta inž. Josipa Levstika o zelenjadnih trajnicah in o vrtnih dišavnicah ob 19. v kemistični dvorani I. dr. realne gimnazije v Vegovi ulici
Predavanja SPD: »Z jadranske obale na vrhove Durmitorja« ob 20. v dvorani Delavske zbornice. Predavatelj g. prof. Viktor Petkovšek

Razstava slik Božidarja Jakca v Jakopičevem paviljonu odprta od 9. do 18.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marjiti trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 4, Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri
Torek, 10. decembra: Krog s kredom. Red terek
Sreda, 11. decembra: Kovarstvo in ljubezen. Red sreda
Četrtek, 12. decembra: Cigan. Red četrtek
Petek, 13. decembra: Ob 15. uri: Razvalina življenja. Izven. Ljudska predstava po globoko znanih cenah

OPERA

Začetek ob 20. uri
Torek, 10. decembra: zaprt
Sreda, 11. decembra: Carmen. Red B

Radioprogram

Sreda, 11. decembra

Ob 7: Jutranji pozdrav — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Simfonične slike (plošče). — 12.30: Poročila objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Šramel »Ljubljana« — 14: Napovedi, poročila. — 18: Petrolej, povzročitelj mednar. revolucij (dr. Al. Kuhar). — 18.20: Pojte z nami! (vodi Luka Kramolc). — 19: Napovedi, poročila objave. — 19.25: Nac. ura. — 19.40: Šramli igra (plošče). — 20: Ruska glasba II. Peter Iljič Čajkovskij: 1. Predavanje (dr. Dragotin Cvetko). 2. Klavirski koncert (prof. Anton Trost). — 21: Komorni zvoki (plošče). — 21.15: Citraški dueti (gđ. Slavka Peklar in g. Marjan Hebein). — 22: Napovedi, poročila. — 2.15: Pisana šara (plošče)

Iz Kranja

Prva pomoč pri nezgodah v planinah bo naslov predavanja, ki ga bo priredila v četrtek 12. t. m. ob 20. v gimn. telovadnici podružnica SPD. Predavanje bodo spremljale sklopične slike.

Z Ježice

Vrtnarski tečaj se bo pričel drevi ob 19. v Gasilskem domu na Ježici. Predaval bo g. inž. Serke Gorjup o lastnostih vrtnih zemlje ter o gojenju z umetnimi in prirodnimi gnojili. Jutri bo predaval g. ban. referent inž. Ciril Jeršič »Kako si sami pridelaemo povrtno za domačo rabo.« Prekrošteni tečaj bo zaključen v četrtek s predavanjem »Nalozne cvetice za naš vrt.« Vsa predavanja bodo spremljale sklopične slike. Predavalnica bo kurje-na; vstop prost.

Človeku zastaja dih ob prizorih strahovitega potresa in pogubonosne ogromne povalave. Prekrasna vsebina in umetniško dovršena igra privabi marsikateremu gledalcu solze v oči. — Da je ljubljansko občinstvo pravilno ocenilo visoko kvaliteto tega filma, dokazujejo razprodane nedeljske predstave.
Predstave ob 16., 19. in 21. uri
KINO UNION — TEL. 22-21
Rezervirane vstopnice se morajo dvigniti najkasneje ¼ ure pred predstavo!

Spor zaradi cen mleka

Meštani kakor kmetje si žele, da bi časopisje zagovarjalo njihove interese

Ljubljana, 10. decembra
Podražitev mleka je med vsemi podražitvami življenjskih potrebščin še posebno vznemirila revno mestno prebivalstvo. Pravimo revno mestno prebivalstvo, ker nam je neki kmet iz ljubljanske okolice poslal dopis, v katerem očita, da zagovarjamo presite meščane in da očimo meščane kmetu zaničevati. Ko se moramo ob tej priliki povrniti na vprašanje cene mleka, moramo hkrati odločno enkrat za vselej zavrniti podobne obdolžitve posameznikov z dežele, ki še vedno vidijo v vseh meščanih le brezdelno, zajedavsko gospodo, živečo le na račun kmetov. Večina našega mestnega prebivalstva izhaja predvsem s podeželja, je kmečke krvi, a še mnogo večja večina si mora prav tako z napornim delom služiti kruh kakor kmetje. Mirne vesti lahko tudi trdimo, da je eksistenca mnogih mestnih prebivalcev, zlasti delavcev, uradnikov in nameštencev, ki živijo zgolj od svojih plač, ali mezd, zaradi dragine neprimerno bolj ogrožena kakor tisti kmetov, ki jim prodajajo mleko. Naglasiti tudi moramo, da pri razpravljanju o cenah mleka nikakor nismo bili pristranski in nismo tajili, da kmetovo delo pogosto ni plačano, kakor bi moralo biti. Znanstvo je ugotovljeno, da se kmečko prebivalstvo vedno bolj proletarizira, toda nedavno je bilo tudi dognano, da se je kupna moč pravega kmečkega prebivalstva glede na podražitev kmetijskega blaga med sedanjo draginjo povečala, med tem ko se je delavstva in uradništva zmanjšala.

Zadnje čase še vedno prejemamo dopise konzumentov, ki se pritožujejo nad najnovejšo podražitvijo mleka. Konzumenti imajo seveda predvsem pred očmi svoje interese kakor imajo kmeti svoje, vendar jim ne moremo očitati, da ne skušajo biti objektivni. Zanimivi podatki, ki jih navaja konzument, dokazujejo, da je mleko po 2 do 2,50 din dovolj drago, čeprav se je krma podražila. V svojem računu, ki naj služi kot dokaz, da mleko nikakor ni prepešeno, uveljavlja, da velja krava okrog 3.000 din. Mleko daje na leto približno 9 mesecev. Boljša krava mlekarica mora dati na dan 12 litrov mleka. Izpukilec mleka v 9 mesecih znaša 6.480 din. Računati je še treba, da krava vrh na leto tudi po eno tele, ki je po 4 tednih vredno do 800 din. Seveda je treba računati, da kmet vsega mleka ne proda, ker ga precej porabi sam, toda vrednost mleka se zaradi tega ne izgubi. Nadalje je treba upoštevati, da daje živina gnoj, ki je največjega pomena v kmetijstvu. Pisec sodi, da znaša skupni letni dohodek molzne krave okrog 7.500 din. Če kmet redi kravo le zaradi mleka, si tudi za ta namen izbere dobro žival. Krave, ki ne daje mnogo mleka, kmetu ne kaže rediti, zato jo navadno opita in proda.

Pisec pravi, da slovenski kmet ni bil še nikdar izkoriščevalec ter navajalec cen in zato tudi v tem primeru ne bo sledil tistim, ki mu prispevajo, naj mleko čim bolj podraži ali pa najši opusti živinorejo. Opustitev reje krav sploh ni mogoča, kar seveda kmetje najbolje vedo. Zavedajo se pač, da je živinoreja neobhodno potrebna že zaradi gnoja in da reja volov nametu krav ni tako donosna, da bi se je predvsem oprli.

Ob tej priliki moramo ponovno pripomniti, da bi prevelika podražitev mleka ne bila v interesu kmetov, ker bi se poraba znatno zmanjšala. Mleka bi ne mogli kupovati prav tisti prebivalci, ki so bili do-

slej najboljši kupci, saj so ga kupovali največ. Med večino kmetov, ki dobavljajo v Ljubljano mleko in meščani je vladalo vedno dobro razmerje in smemo upati, da ga tudi sedaj ne bodo pokvarili tisti, ki skušajo prikazati meščane kot sovražnike kmečkega stanu.

Odgovoriti moramo še kmetu iz ljubljanske okolice, ki trdi, da kmetje upravičeno prodajajo mleko neposredno meščanom po isti ceni kakor mestne mlekarne. Ta trditve se nam ne zdi dovolj podkrepljena, čeprav se dopisnik sklicuje, da je mleko naravnost od kmeta boljše in bolj snažno, da ima kmet stroške s prevozom mleka v mesto ter da mora zgodaj vstajati. Nadalje se dopisnik sklicuje, da je mleko v drugih krajih znatno dražje kakor v Ljubljani, kar naj dokazuje, kako so kmetje iz ljubljanske okolice naklonjeni meščanom. Dopisnik tudi trdi, da se je blago, ki ga mora kmet kupovati, podražilo do 200 odstotkov.

Mleko, ki so ga kmetje prodajali neposredno meščanom, je bilo vedno doslej nekoliko cenejšo kakor v mlekarnah, nedavno so pa nekateri začeli dokazovati, da to ni prav. Preiskave mleka v laboratoriju mestnega tržnega urada so dokazale, da mleko iz mlekar v splošnem ne zaostaja od mleka, ki ga prodajajo neposredno meščanom, po mlačobi, še manj pa po znašnosti. Mleko, ki pride v prodajo skozi mlekarniške obrate, je bolj zanesljivo snažno kakor mleko, ki prihaja tako rekoč neposredno iz hlevov na trg. Zanimivo je tudi, da se mleko iz mlekar bolj redko skisa kakor mleko, ki ga prodajajo kmetje.

Kmet ni obdavljen posebej za prodajo mleka, češar pa ne moremo trditi o mlekarnah. Za mlekarne v mestih je treba tudi plačevati drage lokale, dražje uslužbenke kakor kmetje plačujejo svoje posle, razsvetljavo, kurjavo itd. Zato je res čudno, zakaj kmetje lahko prodajajo mleko mlekarnam toliko ceneje kakor ga prodajajo naravnost odjemalcem. Ali ne pomislijo, da bodo ljudje začeli rajši kupovati mleko v mlekarnah, če ga doslej še niso, ter da bodo zaradi tega utrpeli škodo predvsem sami kmetje? To se pravi, da bodo kmetje morali mleko prodajati le mlekarnam, a seveda znatno ceneje, kakor ga sedaj prodajajo meščanom.

Kmetje si žele, naj zagovarjamo njihove interese proti interesom mestnega prebivalstva. Toda, kakor ne zagovarjamo interesov mestnega prebivalstva na škodo kmetov, tako se ne moremo pristransko zavzemati za kmete. Vsekakor pa branimo njihove koristi, če jih opozorimo iskreno, kako je s stvarjo. Zavedamo se, da je tudi kmetja prizadela draginja ter da se je zelo podražilo blago, ki ga kupuje, toda pri tem ne moremo zmolčati, da se je blago, ki ga kmet kupuje, podražilo mnogo manj, kakor blago, ki ga prodaja. To so ugotovili nepristranski strokovnjaki in o tem so poročali najuglednejši gospodarski listi v državi. Mi bi prav radi zagovarjali podražitev mleka na 3 din ali še celo na višjo ceno, če bi bili prepričani, da bi takšna podražitev res koristila kmetu in da bi ne ogražala eksistence prebivalstva v mestih in industrijskih krajih, in če bi zaradi nje ne bilo silno prizadeto tudi revno podeželsko prebivalstvo, ki mora prav tako kupovati mleko. Interesi kmetov doslej še niso bili tako hudo ogroženi zaradi dragine, saj cene večine kmetijskih pridelkov niso bile maksimirane.

Rezika Koritnikova, naša najmlajša Glosa k snočnjemu koncertu Trboveljskega slavčka

V Ljubljani, 10. decembra.
V tišini se oblikuje nov pevski talent, naša najmlajša primadona, ki pa je snovi žela toliko iskrenosti in nad vse toplega priznanja, da bi jo lahko zavidala najzrelejša in največja primadona. Že nekaj let se zanjo zanima naše Dramatično društvo. Zato sem jo šel poslušati, saj je med drugim svojim sporedom zapela tudi dvoje opernih ari: Verdijevo Gilda in Offenbachovo lutko.

Zamislil sem in sem imel občutek, da sedim pod toplim poletnim soncem na svojem vrtu. Pa je prihajalo do mojih usesh od nekod tam onstran meje čarobno deklisklo petje. Tiho, nežno, nekončno sladko, nepopisno prijetno. Čista poezija! Trboveljski slavček! In vendar je stala pred mano na odru sloka deklica, ki jo dobro

poznam in vem, da je šela v srednji šoli naše Akademije. In spominjam se pisma, ki mi ga je pisal mojster Julij Betetto, njen učitelj, ter mi radosten poročal o izrednih glasovnih vrlihah ter nglem, velikem napredku Rezika Koritnikove.

Zato sem bil snoči zopet enkrat srečen, uživajoč dokaze novega velikega pevskega slovenskega talenta. Če pojde še nadalje vse po sreči z našo malo, skromno, a vztrajno pridno Trboveljskanko, dobimo z njo pevsko umetnico prav svoje kvaletete. Da je tako mislila z menoj vsa poslušajoča publika, so kazali nenehni aplavzi. Čestitam mali Reziki, pa prav toplo tudi njenemu očetovskemu voditelju Avg. Šulgiču ter njenemu učitelju oblikovalcu Juliju Betettu. Hvala za sladko prijeten večer!

Fr. G.

Gosta meglavira promet

Ljubljana, 10. decembra
Huda megla je včeraj in v nedeljo zopet močno ovirala promet v mestu pa tudi zunaj. Megla se je včeraj raztegnila na gorensko stran visoko gori nad Medvoje, proti Dolenjski pa do Šmarja. Na Barju je bila tako gosta megla, da je celo tam skoro ne pomnijo. Legala je čez vse barjanske vasi do Vrhnike.

V mestu so vozili avtomobili zelo počasi, kajti na vsakem ovinku je pretila nevarnost, da pride od Kambola s tem ali onim vozilom. Prometni stražniki so tlesli na živahnih križiščih ves dan obilo posla in so skrajnim naporom uravnavali promet ter tako sprosti prepreč

Urejuje Josip Zupančič // Za Narodno tiskarno Fran Jeran // Za upravo in inseratni del lista Oton Christof // Vsi v Ljubljani

Božiček CMD za obmejno deco

Vzorna požrtvovalnost mariborskih podružnic CMD — Bogat božiček na potu na mejo

Maribor, 9. decembra. V delevnico Ciril-Metoda sem se ozrl in videl sem, kar vem sedaj: naš rod ob meji ne bo še umrl.

Bil sem med tistimi, ki očito raznim našim narodnoobrambnim organizacijam pomanjkanje realnega smisla za aktualno delovanje v prid naši meji. Pa sem se moral je v predstavi deške osnovne šole v Razlagovi ulici kot skesan grešnik potrkati na svoja prsa s pritajeno zaobljubo, ki velja »Ne obtožuj!«, dokler se sam ne prepriča o krivdi. Tam zunaj v prirodi je tako lepo, vse je na promenadi, tukaj pa se zbrani v šolskih prostorih zgledno nesebični člani ter članice odlične družbe. Delajo, delajo od rane ure do poznega večera. Delajo, da mariljeve sploh ne morejo delati. Prvi hip dobiš vtis, da si zašel v skladišče velike manufakturne tvrdice. Tu veliki kosi in bale najrazličnejšega manufakturnega blaga, tam že izdelane obleke, pletenine, perilo, čevlji, šolske potrebščine. Gospodje in gospe, ki to delo vodijo, pripovedujejo, da je samo blago vredno 130 tisoč dinarjev, čevlji posebej 59.000, torej skupaj 275.000 din.

Od kod sredstva za tako ogromno zalogo? Vse to smo nabrali delno sami, delno so prispevale razne organizacije, med katere spada tudi glavna uprava CMD. Za sedaj vsa rotino: Nikar nobenih imen. Ko bo vse končano, lahko sporočite javnosti imena darovalcev, med katerimi so tudi velika industrijska in trgovska podjetja in društva. Velik del zasluge gre tudi »Vesnic in šolam, zlasti dekliskim meščanskim šolam.

Kako vztrajni so pri tem požrtvovalnem delu, sem se prepričal še zvečer. Našel sem jih še bolj zaverovane v delu, kakor sem jih bil zapustil opoldne. To pot se je vse to zgledno delo osredotočilo že na odpravo posameznih pošiljk, namenjenih za vse šole in podružnice CMD ob naši meji. Ko sem vstopil v sobano, kjer so bili čevlji, so pravkar polnili večji zaboj in ga naložili za Dolno Lendavo. Danes so odpravljali božična darila na vse strani. Pošiljajo le bolj oddaljenim naslovom, medtem ko pridejo bližnji okolici sami po svoje oboje in zaboj.

To, kar je le v bežnih obrisih podano, je krasna slika letošnjega skupnega dela moške in ženske podružnice CMD v Mariboru. Hvaležnost revne obmejne dece jima bo najtoplejša zadoščenje.

Naj ob tej priliki omenim, da se je zopet občutila potreba po primernih prostorih za takšno veliko, človekoljubno in narodno-socialno delo. Nedvomno bi bil po mojem mnenju za to najprimernejši Narodni dom. Toda to je vprašanje, ki zahteva nadaljnjih razmislekov, zlasti ko bo govora o možnosti ponovitve takšnih obdarovanj za veliko noč in morebiti za začetek šolskega leta.

Maribor Cankarjev dolžnik

Cankarjev spomenik, Cankarjeva ustanova, Cankarjev spominski večer

Tudi letos se naš obmejni Maribor spominja dneva smrti Ivana Cankarja. Spominja se ga po šolah, spominja se ga bo jutri, torek, 10. decembra zvečer v Narodnem gledališču, kjer bodo na predvečer smrtne dne s primernim uvodnim spominskim nagovorom uprizorili duhovito Cankarjevo satiro »Za narodov blagor«.

Vse to je lepo in prav, a vse to se po navadi od leta do leta. Okoli sebe vidimo tužne sence naših socialnih razmer, ki zabujajo ob takšni spominski priliki še posebno pozornost. Skrajni čas je, da vzamemo Cankarjev nauk iz njegove odreke satire »Za narodov blagor«, zlasti sedaj tik pred božičem in že na pragu zime, čisto resno, pa se malo ozremo po tistih, ki prenečujejo v obrežnih duplinah ali se rušijo na tla klečeč pred grobovi na pokopališčih od bede in pomanjkanja, kakor smo dogledeli te dni nekaj silnih primerov v našem Mariboru, čeprav imamo za nje nabrane od naših ust pritrzanje milijone v neznanu kje založenem božičnem fondu, od katerega Maribor ničesar nima.

Toda pa Maribor sam ima svoj že stari dolg napram Ivanu Cankarju. Objubil mu je spomenik. Objuba dela dolg. Javna je bila ta objuba in javno so pobirali v ta namen denarne prispevke. Znano je le toliko, da je javno nabrali denar varno shranjen, da pa je sklad za postavitev spomenika Ivana Cankarja še tako skromen, da ni moglo misliti na to, da bi našemu prvemu pisatelju postavili takšen spomenik, kakršnega zasluži spomin nanj. Na drugi strani pa je to vprašanje odloženo zaradi prvenstvenega pomena zgraditve spomenika nepozabnemu viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju, ki bo stal na Trgu svobode in, kjer se že vršijo pripravljajna zemeljska dela na zagrajenem prostoru pred staroslavim mariborskim gradom.

Vsi, ki hočemo biti hvaležni Cankarjevemu spomnu, pa bomo, čim bo odkrit kraljev spomenik, nadaljevali akcijo, ki naj omogoči, da bo Maribor imel tudi lep Cankarjev spomenik.

Izšla pa je že lani z druge strani hvalevredna pobuda, ki se tiče ustanovitve posebne Cankarjeve kulturne in socialne ustanove. Tudi z realizacijo te misli se bomo lahko na primeren in pozitivni način oddolžili spomnu Ivana Cankarja, ki ima v Mariboru nešteto čestitkov, slednikov in občudovalcev. Maribor, očisti se dolga, ki ga ima napram Ivanu Cankarju!

Razbojniki strahujejo Dravsko polje

Skozi streho so vdrl v mirno domačijo pri Sv. Miklavžu in so s streli iz samokresa ustrašovali domače, ki so preživeli grozno noč

Zdelo se je, da kriminalni popuška. V Mariboru samem nismo imeli že precej dolgo sem nobene večje kriminalne afre. Se največji letošnji kriminalni primer je bila izpraznjen petsojenega stanovanja se. Premurjeve in gospodinske učiteljice Kostanjske v juliju t. l. ko sta bili privedeni za več ko 50.000 dinarjev. Sediše so sicer številne tave, vendar pa je šlo v vseh teh primerih za kolikor toliko manjše tave. Ko so zajeli družino mardih umovitev, ki so pri svojih tatvinah uveljavljali posebno metodo skrota skozi okno, so si Mariborčani zopet oddahnil. Ob nastopu mraza in zime so se ponovile običajne sezonske tave zimske plašev in obleke, pač pa se pojavljalo v zadnjem času v našem podeželju težji kriminalni primeri, ki naše ljudstvo zelo vznemirjajo.

V Stanušini pri Podlehniku so nedavno zakrknili razbojnik do smrti pretni hišnega gospodarja Drobniča, njegovemu slabomnemu bratu Andreju pa privedeli zelo nevarne poškodbe. Kakor nam poročajo od Sv. Miklavža pri Mariboru na Dravskem polju, pa so doživeli domačini hišne številke 95 silno razburljivo in grozno noč. Sredi spanja so se pojavili pri Gornikovih razbojnikih. S samokresom v rokah so ustrašovali domače, potem ko so jih prebudili iz spanja. Zapretili so vsem, ki so bili doma, da jih pobijejo, če jim ne izročijo vsega denarja, ki je pri hiši. Domači so v strahu za svoje življenje zadrževali, da nimajo nobenega denarja. Pretaknili so vse kote in prebrskali vse omare. Ko so prišli vendarle do prepricanja, da ni pri hiši zares ničesar, kar bi bilo vredno, da bi moralo zaradi tega pasti kakšno življenje, so se razbojniki potuhnilo ter izgubili v temni noči.

Medtem pa so se sosedje postali pozorni. Strel sredi noči niso napovedovali nič dobrega. Ljudje so prišli skupaj in so s sočutjem poslušali zgodbo o nočnih razbojnikih, ki so prihrumeli v hišo, čeprav so bila hišna vrata dobro zaklenjena. Obhod okoli hiše je tudi hitro poiskali način, kako so se utihotali v notranost hiše. Prilomili so ob streho lestev, s pomočjo katere so prišli na streho. Tukaj so odstranili strešno opeko in skozi odprtino zlezli na podstrežje in odced v hišo.

Zaradi tega drznega razbojniškega dogodka so ljudje po vsem Dravskem polju zelo vznemirjeni. Upati je, da se bo s srečilo razbojniške zlikovce čim prej zalet. Verjetno je, da bodo potkusili svojo srečo tudi še kje drugod. Zaradi tega se priporoča podeželskemu ljudstvu, naj bo previdno, naj varno zapira vrata in naj skuša preprečiti dohod s podstrešja v hišo z zapiranjem in zaklenjenjem podstrešnih vrat.

Poraja se pa tudi vračanje, ali ni morda šminkavski primer v kakšni zvezi s podlehniškim. Brezobzornost razbojnikov bi lahko dala slutiti, da gre morda v ob-hr primerih za ene ter iste zločince. Upati je, da bo temeljita preiskava razčistila ozadje šminkavšega, k sreči je poizkušena ga razbojništva, ki pa bi v danem primeru lahko terjalo tudi človeške žrtve.

Mariborske in okoliške novice

— Nova grobova. V Marmontovi ulici 5 je umrla vdova po strojevodji Marija Švajger, stara 86 let. V Pregljev ulici št. 14 pa zasebnica Ana Čeh, stara 59 let. Zaludilo svojcem globoko sožalje!

— Nočno lekarniško službo imata ta teden lekarna P. Albanež pri sv. Antonu v Frankopanovi ulici 18, tel. 27-01, in Kónigova lekarna pri Mariji pomagaj na Aleksandrovi cesti 1, tel. 21-79.

— Kulturna pobuda. Zgodovinsko društvo v Mariboru je dalo pobudo za raziskovanje zgodovine mariborske obrti. Zbrano gradivo po približno v posebnem zvezku Casopisa za zgodovino in narodopis v Mariboru. Z ozirom na to pobudo so mariborska obrtniška združenja sklenila, da popojo to akcijo s primernim zneskom, pa tudi s tem, da stavijo na razpolago vse vi-re, ki prihajajo v poštev za temeljito raziskovanje zgodovine mariborske obrti.

— 13. plača! V Mariboru ga ni menda več zasebnega podjetnika, katerega vodstvo ne bi bilo pristalo na to, da izplača letos svojim nameščencem sprico posebnih draginskih razmer in zmerom naraščajočih cen 13. plačo, ki bo izplačana še pred božičnimi prazniki. S tem so mariborska podjetja pokazala svojo uvičevnost in razumevanje za težke življenjske prilike svojih nameščencev.

— Drevi otvoritev slikarske razstave »Brazde«. V Narodnem domu do drevi ob 20. slovesna otvoritev razstave kluba »Brazde«. Svoja dela razstavljajo naši znani umetniki Franjo Golob, Karel Jirak, Maks Kavčič, Ivan Kos, Zoran Musič, Ljodze Sušmelj in Klavdij Zornik. Mariborsko kulturno občinstvo kaže živahno zanimanje za to razstavo, prav tako tudi za razstavo T. Primožiča in Z. Zela v beli dvorani Sokolskega doma.

— Davčne zadeve. Davčna uprava za mesto Maribor razglasa: S 1. januarjem 1941 se začne nova takсна doba za odmero dopolnilne prenosne takse, ki traja do 31. dec. 1945. Pod to takso spada cerkvena nepremična imovina, nepremična imovina cerkvenih in prosvetnih volil, skladov, fondov, samostanov, prosvetnih in duhovnih občin, zadrug, zavodov, ustanov, društev in podobnih združenj. Taksa znaša za leto 0,4% prometne vrednosti dotične imovine. Nadalje spada pod takso nepremična imovina delniških družb in drugih pridobitnih družb in društev, katerih članom pripada določen delež osnovne skupne imovine. Pri teh obveznikih znaša taksa 0,2% prometne vrednosti na leto. Čiste industrijske družbe plačajo od prometne vrednosti nepremičnin na leto 0,1%. Lastniki, zastopniki in upravitelji ocnomo njih zastopniki ali pooblaščenči so dolžni predložiti predpisano

takšno prijavo v roku od 1. do 15. januarja 1941 pristojni davčni upravi na področju, kjer se nahaja dotično imetje, torej pri davčni upravi za mesto Maribor samo glede nepremičnin, ki leže v območju mestne občine. Če so nepremičnine v okolštvu več davčnih uprav in želi kdo plačevati to takso le pri eni davčni upravi, mora zaprositi za tozadevno dovoljenje pri davski finančni direkciji v Ljubljani, oddelek za takse, prijavo pa mora kljub temu vložiti pri vsaki posamezni davčni upravi. V prijavi je navesti vso nepremično imovino s prilikami, ki je v naši državi, in vse pravice, združene s temi nepremičninami, ki se smatrajo po civilnih zakonih za nepremičnine in njihovo vrednost. Tuje družbe, ustanove itd., katerih imovina se nahaja v naši državi in je podvržena tej taksi, so tudi dolžne predložiti prijavo po svojem zakonitem zastopniku. Temelj za odmero te takse je prometna vrednost dotične nepremičnine na dan 1. januarja 1941. Oni, ki v določenem roku od 1. do 15. januarja ne vložijo prijave ali jo vložijo po poteku roka, toda še pred izvršeno odmero, plačajo vseh pet let dvojno dopolnilno takso. Oni pa, ki vložijo prijavo po izvršeni odmeri ali je sploh ne vložijo, zamočijo ali pa netočno napovedo imovino, ki bi jo morali napovedati plačajo poleg tega kazni v dvakratnem znesku enoletne dopolnilne prenosne takse.

— O tem in onem. Na Aleksandrovi cesti so našli kolo, ki ima evid. št. 2-230532. Lastnik ga dobi na policiji. — Starešina sreskega sodišča na Prevaljah dr. R. Adamič je premeščen za sodnika k mariborskemu okrožnemu sodišču. — Železničarju Petru Ploju iz Pobrežja je izginilo izpred neke gostilne v Tvojniški ulici kolo brez evid. št. Carinskemu posredniku Stevu Tončiču so ukradli iz dvorišnih prostorov pet vrčev ovs, vrednih 1000 din. — Na Glavnem trgu sta trčila kolesar Leopold Poljanec iz Jarenine in kolesarka Ivanka Otrokarjeva. Oba sta priletela na tla in se malo poškodovala. Pač pa sta kolesi razbiti. — V Morju pri Framu so udrili v viličici v židancu, ki je last Marjete Francgove iz Maribora. Odnegli so perilo, posteljnino in druge predmete. Za viličici polzevaljevo.

— Studenške novice. Mnogo ljudi je pričakovalo ob železniškem prevozu truplo mrtvega strojevodje Jožeta Kortnika, ki ga je doletela tragična smrt pri železniški nesreči med Sevnico in Blancu. Ko je pripotela lokomotiva, je šest pokojnikovih tovarišev strojevodji preneslo krsto na studenške pokopališče, eden izmed strojevodij pa je odnesel na pokojnikov dom torbo, v kateri je imel pok. Kortnik hrano za svojo poslednjo pot. V poslednje slovo je zapisala lokomotiva. Pogreba na studenškem pokopališču se je udeležila ogromna množica ljudi. V prisrčnih besedah sta se poslovila od pok. J. Kortnika zastopnik kurirnice in tovariš iz Sevnice. Pevec treh pevskih društev so mu zapeli v poslednje slovo. Železničarska gošča je odsvirala turbo žalostinko. Časten spomin žrtvi dela in politika!

— Sodiščne so postale tudi tatvine mleka, ki se v zadnjem času v Mariboru zelo pomnavljajo. Primeru v Trubarjevi ulici je sledil sedaj nov. Posesniški sin Slavko Tomažič iz Gačnika je odnesel mleko k neki stranki v Willdenreimerjevi ulici. Pred hišo je pustil kolo, na njem pa posodo za mleko, v kateri je bilo več litrov mleka. Ko se je vrnil, ni našel na kolesu ne posode, ne mleka. Ker se v zadnjem času silni primeri zelo množijo, je previdnost zelo potrebna.

— Iz Dravske doline. V Vuzenici se je smrtno ponesrečil posestnikov sin Herbert Germut.

— Telovadno dvorano si je uredil na bivšem dr. Schmiedererjevem posestvu tukajšnji »Kulturbund«.

— Mariborska gledališča.

Torek, 10. dec. ob 20.: »Za narodov blagor«. Red A. Cankarjeva proslava.

Počastitev Cankarjevega spomina v gledališču. Letos je še posebna priložnost vseh pravih rodoljubov, da počastijo s svojim obiskom v Narodnem gledališču spomina Cankarjeve smrti. S tem najlepšo počastijo tudi 40letnici, kar je bilo dovršeno njegovo duhovito delo »Za narodov blagor«, ki se na ta večer uprizori s primernim nagovorom g. prof. dr. Dornika.

Plesni večer Moharjeve in Pilata v mariborskem gledališču se vrši v četrtek 12. t. m. ob 20.

Mariborski trg

Na mariborskem trgu so naslednje cene: Svinjsko meso s kostmi 20 do 22, svinjsko meso izluščeno 22 do 24, riba 24, zajec 22, salo 24, slanina 23 do 24, pljuča 12. Merice krompirja prodajajo po 11 do 12 din. čebulo po 2,50 do 3, česen 8 do 12, kislo zelje 5, kisla repa 3, hren 8 do 9, fižol 5 do 7.

Sadije: jabolka 6 do 12, hruške 10 do 16, suhe slive 16 do 24, celi orehi 16, luščeni orehi 48 do 52.

Zito: liter pšenice 3 do 3,50, rži 3, ječmena 3, koruze 2,50 do 3,50, ovs 2, prosa 3 do 3,50, ajda 2, prosenega pšena 7, ajdovega pšena 7 do 8.

Mlečni izdelki: liter smetane 15 do 20, mleka 3 do 3,50, surovo maslo 44 do 48, čajno maslo 56 do 60, kuhano maslo 50 do 54, domači sir 12.

Kokoši 30 do 35, par piščancev 30 do 75, gosi po 60—80, purani 40 do 120, race 28 do 35. Domače zaice prodajajo po 20 do 40 din.

Na ribjem trgu so bile cene naslednje: Belice po 9 do 10, morske ribe po 16 do 28 din za kg. Slej ko prei se opaža na mariborskem trgu stalno naraščanje cen raznim življenjskim potrebščinam.

Radionoprogram

Sreda, 11. decembra
Ob 7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Simfonične slike (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Šrnel »Ljubljana«. — 14: Napovedi, poročila. — 18: Petrolej, povzročitelj mednar. revolucij (dr. Al. Kuhar). — 18.20: Pojite z nami! (vodi Luka Kramolc). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nac. ura. — 19.40: Šrneli igra (plošče). — 20: Ruska glasba II. Peter Iljič Čajkovskij: 1. Predavanje (dr. Dragotin Cveto). 2. Klavirski koncert (prof. Anton Trost). — 21: Komorni zvoki (plošče). — 21.15: Citraški dueti (gd. Slavka Peklar in g. Marjan Hebein). — 22: Napovedi, poročila. — 2.15: Pisana šara (plošče)

Človeku zastaja dih ob prizorih strahovitega potresa in pogubonosne ogromne poplave. Prekrasna vsebina in umetniško dovršena igra privabi marsikateremu gledalcu solze v oči. — Da je ljubljansko občinstvo pravilno ocenilo visoko kvaliteto tega filma, dokazujejo razprodane nedeljske predstave.

Predstave ob 16., 19. in 21. uri
KINO UNION — TEL. 22-21
Rezervirane vstopnice se morajo dvigniti najkasneje 1/4 ure pred predstavo!

Spor zaradi cen mleka

Meščani kakor kmetje si žele, da bi časopisje zagovarjalo njihove interese

Ljubljana, 10. decembra
Podražitev mleka je med vsemi podražitvami življenjskih potrebščin še posebno vznemirila revno mestno prebivalstvo. Pravimo revno mestno prebivalstvo, ker nam je neki kmet iz ljubljanske okolice poslal dopis, v katerem očita, da zagovarjamo presiete meščane in da »učimo meščane kmetje zaničevati.« Ko se moramo ob tej priliki povrniti na vprašanje cene mleka, moramo hkrati odločno enkrat za vselej zavrniti podobne obdolžitve posameznikov z dežele, ki se vedno vidijo v vseh meščanih le brezdelno, zajedalsko gospodo, živčico le na račun kmeta. Večina našega mestnega prebivalstva izhaja predvsem s podeželja, je kmetke krvi, a še mnogo večja večina si mora prav tako z napornim delom služiti kruh kakor kmetje. Mirne vesti lahko tudi trdimo, da je eksistenca mnogih mestnih prebivalcev, zlasti delavcev, uradnikov in nameščenecv, ki žive zgolj od svojih plač, ali mezd, zaradi dragine neprimerno bolj ogrožena kakor tistih kmetov, ki jim prodajajo mleko. Naglasiti tudi moramo, da pri razpravljanju o cenah mleka nikakor nismo bili pristranski in nismo tajili, da kmetovo delo pogosto ni plačano, kakor bi moralo biti. Znanstveno je ugotovljeno, da se kmetko prebivalstvo vedno bolj proletarizira, toda nedavno je bilo tudi dognano, da se je kupna moč pravega kmetkega prebivalstva glede na podražitev kmetijskega blaga med sedanjim draginjo povečala, med tem ko se je delavstva in uradništva zmanjšala.

Zadnje čase še vedno prejemamo dopise konzumentov, ki se pritožujejo nad najnovejšo podražitvijo mleka. Konzumenti imajo seveda predvsem pred očmi svoje interese kakor imajo kmeti svoje, vendar jim ne moremo očitati, da ne skušajo biti objektivni. Zanimivi podatki, ki jih navaja konzument z dežele. Dokazuje, da je mleko po 2 do 2,50 din dovolj drago, čeprav se je krma podražila. V svojem računu, ki naj služi kot dokaz, da mleko nikakor ni preprosto, ušteva, da velja krava okrog 3.000 din. Mleko daje na leto približno 9 mesecev. Boljša krava mlekarica mora dati na dan 12 litrov mleka. Izkupilec mleka v 9 mesecih znaša 6.480 din. Računati je še treba, da krava vrže na leto tudi po ene tele, ki je po 4 tednih vredno do 800 din. Seveda je treba računati, da kmet vsega mleka ne proda, ker ga precej porabi sam, toda vrednost mleka se zaradi tega ne izgubi. Nadalje je treba upoštevati, da daje živina gnoj, ki je največjega pomena v kmetijstvu. Pisec sodi, da znaša skupni letni dohodek molzne krave okrog 7.500 din. Če kmet redi kravo le zaradi mleka, si tudi za ta namen izbere dobro žival. Krave, ki ne daje mnogo mleka, kmetu ne kaže rediti, zato jo navadno opita in proda.

Pisec pravi, da slovenski kmet ni bil še nikdar izkoriščevalec ter navajalec cen in zato tudi v tem primeru ne bo sledil tistim, ki mu prišepetavajo, naj mleko čim bolj podraži ali pa najši opusti živinorejo. Opustitev reje krav sploh ni mogoča, kar seveda kmetje najbolje vedo. Zavedajo se pač, da je živinoreja neobhodno potrebna že zaradi gnoja in da reja volov namestu krav ni tako donosna, da bi se je predvsem oprijeli.

Ob tej priliki moramo ponovno pripomniti, da bi prevelika podražitev mleka ne bila v interesu kmetov, ker bi se poraba znatno zmanjšala. Mleka bi ne mogli kupovati prav tisti prebivalci, ki so bili do-

slej najboljši kupci, saj so ga kupovali največ. Med večino kmetov, ki dobavljajo v Ljubljano mleko in meščani je vladalo vedno dobro razmerje in nismo upali, da ga tudi sedaj ne bodo pokvarili tisti, ki skušajo prikazati meščane kot sovražnike kmetkega stanu.

Odgovoriti moramo še kmetu iz ljubljanske okolice, ki trdi, da kmetje upravičeno prodajajo mleko neposredno meščanom po isti ceni kakor mestne mlekarne. Ta trditve se nam ne zdi dovolj dokrepnjena, čeprav se dopisnik sklicuje, da je mleko naravnost od kmeta boljše in bolj snažno, da ima kmet stroške s prevozom mleka v mesto ter da mora zgodaj vstajati. Nadalje se dopisnik sklicuje, da je mleko v drugih krajih znatno dražje kakor v Ljubljani, kar naj dokazuje, kako so kmetje iz ljubljanske okolice naklonjeni meščanom. Dopisnik tudi trdi, da se je blago, ki ga mora kmet kupovati, podražilo do 200 odstotkov.

Mleko, ki so ga kmetje prodajali neposredno meščanom, je bilo vedno doslej nekoliko cenejše kakor v mlekarah, ne nado so pa nekateri začeli dokazovati, da to ni prav. Preiskave mleka v laboratoriju mestnega tržnega urada so dokazale, da mleko iz mlekar v splošnem ne zaostaja od mleka, ki ga prodajajo producenti neposredno meščanom, po maščobi, še manj pa po snažnosti. Mleko, ki pride v prodajo skozi mlekarne, obrate, je bolj zanesljivo snažno kakor mleko, ki prihaja tako rekoč neposredno iz hlevov na trg. Zanimivo je tudi, da se mleko iz mlekar bolj redko skisa kakor mleko, ki ga prodajajo kmetje.

Kmet ni obdavčen posebej za prodajo mleka, česar pa ne moremo trditi o mlekarah. Za mlekarne v mestih je treba tudi plačevati drage lokale, dražje uslužbenec kakor kmetje plačujejo svoje posle, razsvetljavo, kurjavo itd. Zato je res čudno, zakaj kmetje lahko prodajajo mleko mlekarom toliko cenejše kakor ga prodajajo naravnost odjemalcem. Ali ne pomislijo, da bodo ljudje začeli rajši kupovati mleko v mlekarah, če ga doslej še niso, ter da bodo zaradi tega utrpeli škodo predvsem sami kmetje? To se pravi, da bodo kmetje morali mleko prodajati le mlekarom, a seveda znatno cenejše, kakor ga sedaj prodajajo meščanom.

Kmetje si žele, naj zagovarjamo njihove interese proti interesom mestnega prebivalstva. Toda, kakor ne zagovarjamo interesov mestnega prebivalstva na škodo kmetov, tako se ne moremo pristransko zavzemati za kmete. Vsekakor pa branimo njihove koristi, če jih opozorimo iskreno, kako je s stvarjo. Zavedamo se, da je tudi kmeti prizadela draginja ter da se je zelo podražilo blago, ki ga kupuje, toda pri tem ne moremo zamočati, da se je blago, ki ga kmet kupuje, podražilo mnogo manj, kakor blago, ki ga prodaja. To so ugotovili nepristranski strokovnjaki in o tem so poročali najuglednejši gospodarski listi v državi. Mi bi prav radi zagovarjali podražitev mleka na 3 din ali še celo na višjo ceno, če bi bili prepričani, da bi takšna podražitev res koristila kmetu in da bi ne ogrozila eksistence prebivalstva v mestih in industrijskih krajih, in če bi zaradi nje ne bilo silno prizadeto tudi revno podeželsko prebivalstvo, ki mora prav tako kupovati mleko. Interesi kmetov doslej še niso bili tako hudo ogroženi zaradi dragine, saj cene večine kmetijskih pridelkov niso bile maksimirane.

Rezika Koritnikova, naša najmlajša

Glosa k snočnemu koncertu Trboveljskega slavčka

V Ljubljani, 10. decembra.
V tišini se oblikuje nov pevski talent, naša najmlajša primadona, ki pa je spoči žela toliko iskrenosti in nad vse toplega priznanja, da bi jo lahko zavidala najzrelejša in največja primadona. Že nekaj let se zanjo zanima naše Dramatično društvo. Zato smo jo šel poslušati, saj je med drugim svojim sporedom zapela tudi dvojce opernih arij: Verdijevo Gilda in Offenbachovo lutko.

Zamislil sem in sem imel občutek, da sedim pod toplim poletnim soncem na svojem vrtu. Pa je prihajalo do mojih ušes od nekdaj tam onstran meje čarobno deklislo petje. Tiho, nežno, neskončno sladko, nepopisno prijetno. Čista poezija! Trboveljski slavček! In vendar je stala pred mano na odru sloka deklica, ki jo dobro

poznam in vem, da je šele v srednji šoli naša Akademija. In spominjam se pisma, ki mi ga je pisal mojster Julij Betetto, njen učitelj, ter mi radosten poročal o izrednih glasovnih vrlih ter naglem, velikem napredku Rezike Kortnikove.

Zato sem bil snoči zopet enkrat srečen, uživajoč dokaze novega velikega pevskega slovenskega talenta. Če pojde še nadalje vse po sreči z našo malo, skromno, a vztrajno pridno Trboveljčanko, dobimo z njo pevsko umetnico prav svojeke kvalitete. Da je tako mislila z menoj vse poslušajoča publika, so kazali nenehni aplavzi. Čestitam mali Reziki, pa prav toplo tudi njenemu očetovskemu voditelju Avg. Šulgoju ter njenemu učitelju obkovačcu Juliju Betettu. Hvala za sladko prijeten večer!

Fr. G.

Gosta meglja ovira promet

Ljubljana, 10. decembra
Huda meglja je včeraj v nedejlo zopet močno ovirala promet v mestu pa tudi zunaj. Megla se je včeraj raztegnila na gorensko stran visoko gor na Medvedovo, proti Dolenjski pa do Šmarja. Na Barju je bila tako gosta meglja, da je celo tam skoro ne pomnijo. Legala je čez vse barjanske vasi do Vrhnike.

V mestu so vozili avtomobili zelo počasi, kajti na vsakem ovinku je pretilla nevarnost, da pride do karambola s tem ali onim vozilom. Prometni stražniki so imeli na živahnih križiščih ves dan obilo posla in so skrajnim naporom uravnavali promet ter tako proti preprečevali morebitne nesreče. Z avtomobilisti so imeli še najmanj opravka, ker so ti sami vozili skrajno previdno, težje pa je bilo krotiti voznike z vprežno živino, ki so čisto manj disciplinirani. Ker je bila včeraj v mestu tudi poledica, so na gladko tlakovanih ulicah padali vpreženi konji kar po vrsti. Zaradi takih nezgod je bil še prav posebno oviran promet, kajti v nekaterih primerih padli konji niso mogli spraviti naglo pokonci. Na Celovski cesti se je popoldne

zvalil konj na tramvajske tračnice. Ubogo žival so dvigali skoro črt ure s pomočjo odev, ki so jih podložili, in se je za nekaj časa ustavil tudi tramvajski promet. Enak primer so opazovali ljudje tudi na Tyrševi cesti.

Kakor v mestu je meglja ovirala promet tudi zunaj. Tudi na živalni Celovski cesti, po kateri drivjo avtomobili, težki tovorni vozovi in avtobusi z vso brzino, so včeraj drsela vsa motorna vozila povsem počasi. Skrajna previdnost je bila umestna, kajti meglja je onemogočala vsak pogled tudi za par korakov naprej, na cesti pa je vsak čas vse polno pešcev, kolesarjev in manjših vozil. Avtomobil so vozili s prizganimi svetilkami, prav tako tramvajski vozovi, vendar se je vsako vozilo moglo opaziti šele tedaj, ko je bilo že tik pred človekom.

Megleno vreme imamo v Ljubljani in okolici tudi še danes, vendar se je prej tako gosta meglja močno zredila. Megleno vreme bo najbrže trajalo še nekaj dni, dokler megle ne bo pregnal veter.

Inserirajte v »Sl. Narodu«!

